Ազգ
Azg
16 ՅՈՒԼԻՍ 2008 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 135 (4029)

Վաշինգտոնում Ցեղասպանության թանգարանի նախագիծը հաստատվել է

Հայոց ցեղասպանության թանգարանը ստացել է Վաշինգտոնի շրջանի գոտևորման խորհրդի հաստատումը՝ հաղթահարելով ևս մեկ խոչընդոտ: Թանգարանը կտեղակայվի Վաշինգտոնի Ազգային բանկի պատմական շենքում: Հինգ անդամից բաղկացած գոտևորման խորհուրդը միաձայն իր համաձայնությունն է տվել թանգարանի դիզայնի նախագծերին՝ թույլ տալով ժամանակակից կառույցի ավելացումը, որը կօգնի և կհեշտացնի այցելուների հոսքը թանգարանի ցուցասրահներում: Նոր կառույցը հնարավորություն է տալիս տեղադրելու ժամանակակից հարմարություններ, ներառյալ աստիճաններ, վերելակներ և մի նախասրահ հարակից շենքում:

ԵԽԽՎ բանաձևի կատարման ընթացքը, ըստ Համարբերգի, մնում է անբավարար

Մարդու իրավունքների հանձնակատարը հերթից Եվրոպայի խորհուրդ-Հայաստան գործարքի հավանականությունը

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«Եթե վաղը լինեի իմ զեկույցը մոնիտորինգի հանձնաժողովին, ապա կներկայացնեի, որ ԵԽԽՎ բանաձևը լիարժեք չի իրականացվել», երեկ Եվրոպայի խորհրդի մարդու իրավունքների հանձնակատարի՝ Հայաստան ներքական այցի ավարտին կազմակերպված ասուլիսում հայտարարեց **Թոմաս Համարբերգը**: Երեկ օրում նա փորձել է գնահատել ԵԽԽՎ հասկաբես վերջին՝ 1620 բանաձևի կատարման ընթացքը:

«Ես որոշ պատասխաններ ստացել եմ, որոշ հարցերի պատասխանների էլ սպասում եմ և զեկուցելու եմ ԵԽԽՎ մոնիտորինգի հանձնաժողովին սեպտեմբերի 11-ին», նշեց հանձնակատարը: Տարբեր հանդիպումներից հետո հրապարակված ո-

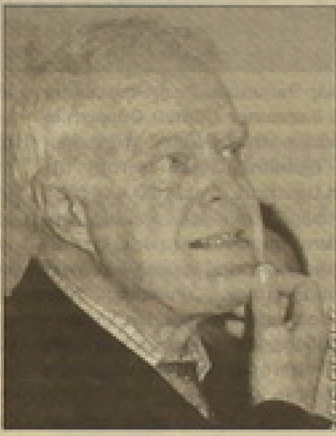

րոշ հաղորդագրությունների և իրեն վերագրվող հայտարարությունների առնչությամբ նա հստակեցրեց, որ

ինքը կցանկանար ներկայացնել իր կարծիքները և առանց իր թույլտվության ոչ մեկը չպետք է օգտագործի մեկ ուրիշի ասածը այն մասին, թե ինքն ինչ կարող է ասած լինել հանդիպումներում:

Ըստ Համարբերգի, իրեն վերագրված զգալի մասը ճշգրիտ, ստույգ չէ: Համարբերգը հանդիպել է քաղաքական գործիչների, Հայաստանի նախագահին, գլխավոր դատախազին, արդարադատության նախարարին, փոխարտգործնախարարին, Լևոն Տեր-Պետրոսյանին, խորհրդարանի մի շարք անդամների, ԱԺ նախագահին, եղել է ազատազրկման վայրերում, խոսել բավական թվով կալանավորվածների հետ, հանդիպել է հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ:

Տես էջ 2

Օմբուդսմենը բացատրություններ է պահանջում

Մարդու իրավունքների պաշտպանի գրասենյակը տարածել է Արմեն Հարությունյանի նամակները ուղղված Հայաստանի հասուկ քննչական ծառայության պետ Անդրանիկ Միրզոյանին և Վայոց ձորի մարզի դատախազ Հովհաննես Պայլանին: Նամակներում Արմեն Հարությունյանը տեղեկացնում է, որ սեփական նախաձեռնությամբ սկսել է հասուկ քննչական ծառայության պետից Վայոց ձորի մարզի դատախազին տրված քննչական հանձնարարության իրավաչափության վերաբերյալ հարցի քննարկումը՝ «նկատի ունենալով քննչական հանձնարարականի իրականացման ընթացքում մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների ոչ իրավաչափ սահմանափակման հնարավորությունը, ինչպես նաև հարցի բացառիկ հասարակական նշանակությունը»: «Հարցի ուսումնասիրության ընթացքում անհրաժեշտություն է առաջացել պարզաբանելու, թե ՀՀ հասուկ քննչական ծառայության պետի կողմից տրվել են արդյոք նմանատիպ հանձնարարություններ նաև հանրապետության այլ մարզերում», հասուկ քննչական ծառայության պետին գրում է մարդու իրավունքների պաշտպանը՝ առաջարկելով տասնօրյա ժամկետում ներկայացնել համապատասխան հանձնարարությունների պատճենները: Վայոց ձորի դատախազին Արմեն Հարությունյանը խնդրում է տասնօրյա ժամկետում հայտնել, թե ինչպիսի գործողություններ են իրականացվել ի կատարումն այդ քննչական հանձնարարության:

Կգա՞ արդյոք Գյուլը Երևան

Թուրքիայի նախագահական պալատի գլխավոր քարտուղար **Մուստաֆա Իսենը** հայտարարել է, որ սեպտեմբերի 6-ին տեղի ունենալիք Հայաստան-Թուրքիա ֆուտբոլի հանդիպումը դիտելու համար Թուրքիայի նախագահ Աբդուլլահ Գյուլի Երևան գնալու որոշում ընդունելու համար «դեռ շատ վաղ է», և «որոշումը կընդունվի՝ կախված գործընթացային զարգացումներից»: Թուրքական «Հյուրիեթի» փոխանցմամբ, Իսենը լրագրողներին ասել է, որ հանդիպումը միասին դիտելու Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանի առաջարկը գնահատելու վերջնական որոշումը նախագահ Գյուլը կընդունի «մինչ հանդիպման օրը ստեղծված մթնոլորտի համաձայն»: Լրագրողների ուշադրությունը հրավիրելով Ղազախստանում երկու առաջնորդների հանդիպմանն ու դրա դրական եղանակ ստեղծելու խորությանը, Իսենն ասել է. «Անգամ որոշ անցանկալի իրադարձություններ կարող են կարևոր զարգացումներ առաջացնել: Նման զարգացումները կարող են դրական հավելումներ ապահովել՝ երկու երկրների հարաբերություններին»: Թուրքիայի նախագահական պալատի քարտուղարը հերքել է թուրքական մամուլում տարածված լուրերը, որ «Գյուլը խորհրդատվական խորհուրդ է ստեղծում՝ ՀՀ նախագահի հրավերն ընդունել-չընդունելու հարցով», հաղորդում է Արմենպրեսը:

Ջեկ Գևորգյանը կմասնակցի Կոնգրեսի ընտրություններին

Բժիշկ Ջեկ Գևորգյանը հավաքել է բավարար թվով ստորագրություններ՝ Միչիգանում կայանալիք նոյեմբերյան ընտրություններին որպես կոնգրեսական թեկնածու մասնակցելու համար: Օքլանդի շրջանի ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Ջո Ռոզելն ասել է, որ Գևորգյանը ունի մոտ 3200 վավերական ստորագրություն՝ անհրաժեշտ 3000-ի դիմաց: 80-ամյա բժիշկը մարտին հայտարարել էր, թե ցանկություն ունի առաջադրվելու որպես անկախ թեկնածու 9-րդ կոնգրեսական շրջանի՝ հանրապետական Ջո Նոլենբերգի զբաղեցրած տեղի համար:

Ջեկ Գևորգյանը, որին կոչում են «Դոկտոր Մահ», Օքլանդի շրջանում Լու Գերիգսի հիվանդությամբ տառապող մի մարդու օգնել էր մահանալ 1998-ին, այնուհետև դատապարտվել էր ազատազրկման և ութ տարի բանտարկությունից հետո անցյալ տարի ազատ արձակվել բանտից, հաղորդում է «Նոյյան տապանը»:

Վրաստանում ձերբակալվել է Հայաստանի քաղաքացի

Սահմանն անօրինական հատելու համար վրացի սահմանապահները ձերբակալել են Հայաստանի քաղաքացու: Ինչպես հաղորդում է «Նովոստի-Գրուզիան», Հայաստանի քաղաքացին ձերբակալվել է հուլիսի 13-ին «Սադախլո» հսկիչ անցակետում: Ստուգման ժամանակ պարզվել է, որ որոշ ժամանակ առաջ նա հատել է Վրաստանի սահմանը «Նիժնի Չարդախի» անցակետում առանց անձնագրային ստուգում անցնելու: Կատարվում է նախաքննություն, հաղորդում է «Նոյյան տապանը»:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Անկախությունը Ղարաբաղի համար բարձրագույն արժեք է

ԼՂՀ արտգործնախարար **Գեորգի Պետրոսյանը** լրագրողների խնդրանքով մեկնաբանել է ԶԼՄ-ներում ակտիվորեն շրջանառվող՝ ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտությունը տարածքային ամբողջականության ու սահմանների անձեռնմխելիության պահպանման սկզբունքների վրա կարգավորելու թեման, որն իր արտացոլումն է գտել նաև Ռուսաստանի և Ադրբեջանի միջև վերջերս կնքված բարեկամության ու ռազմավարական գործընկերության հռչակագրում:

«ԼՂՀ-ն անկախություն է հռչակել՝ խստորեն հետևելով միջազգային իրավունքի նորմերին և այն ժամանակ գործող ԽՍՀՄ օրենսդրությանը, որի իրավահաջորդն է ներկայիս Ռուսաստանի Դաշնությունը:

Պատմությունը, ինչպես և ժամանակը, անհնար է հետ շրջել: Սպալինյան հնացած վարչական, և դրանով իսկ դատապարտված «սահմանները» վերականգնելու Ադրբեջանի ղեկավարության փորձերը ավելորդ լարվածություն են ստեղծում ղարաբաղյան հիմնախնդրում և կարող են միայն հանգեցնել հակամարտության խորացմանը:

Այդպես է եղել 1980-ական թվականների վերջին և 90-ականների սկզբին, երբ միջազգային հանրությունը ճանաչել է Ադրբեջանում անկախության «հանրաքվեի» արդյունքները, որին, ի դեպ, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ժողովուրդը չի մասնակցել, բայց հրաժարվել է ընդունել Լեռնային Ղարաբաղում անցկացված նմանատիպ հանրաքվեի արդյունքները, որը, ընդգծում եմ, կայացել է մինչև Ադրբեջանի «հանրաքվեն»: Միջազգային հանրության հենց այդ դիրքորոշումն է խրախուսել Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ Ադրբեջանի հավակնությունները, ինչն էլ ղարաբաղցիների դեմ Ադրբեջանի պատերազմի պատճառ է դարձել:

Մենք մեկ անգամ չէ, որ հայտարարել ենք՝ Ղարաբաղը և ղարաբաղցիներին անցյալ վերադարձնելու և դրանով իսկ նրանց ազատությունը սահմանափակելու յուրաքանչյուր փորձ ոչ միայն անարդյունավետ է, այլև դատապարտված է ձախողման:

Անկախությունը Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի համար բարձրագույն արժեք է, և մենք մտադիր չենք հրաժարվել դրանից: Կարծում ենք, որ պատասխանատու միջազգային հանրությունը գերադասում է գիտակցում դա», ասել է Գեորգի Պետրոսյանը:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

ՀԱՅՈՑ

Հայկական փառատոն Կանադայում

Կանադայում տեղի է ունեցել ավանդական երաժշտության և խոհանոցի հայկական փառատոն, որին մասնակցել են հազարավոր մարդիկ: Փառատոնը տեղի է ունեցել Centre 2000-ի տարածքում՝ Ս. Մարտինի թաղամասում, հուլիսի 4-6-ը: «Մենք ուրախ ենք, որ այս միջոցառումը կարող է տեղի ունենալ ամեն տարի և լինել հաջողված: Սա միավորում է մեր համայնքը, երեխաները ծանոթանում են իրենց մշակույթին, և մենք բոլորս հանդիպում ենք ստանում ամռանից», ասել է Հայ դատի Քվեբեկի հանձնախմբի փոխնախագահ, փառատոնի կազմակերպիչ **Սոնա Լախոյանը**:

Հայկական խաչին և քրիստոնեությանը նվիրված ցուցահանդես Գերմանիայում

Գերմանիայի Մյունխենյան քաղաքում բացվել է հայկական խաչին և քրիստոնեությանը նվիրված ցուցահանդես: Հայ արվեստի պատմության մասնագետները կցուցադրեն անտիկ և ժամանակակից խաչերի մոդելներ, որոնցից շատերը պատրաստված են երեխաների ձեռքով: Ցուցահանդեսի վաճառքից գոյացած հասույթը տրամադրվելու է ֆիզիկական արատ ունեցող հայ երեխաներին, հաղորդում է «Նոյյան տապանը»:

Ընդդեմ միջուկային նյութերի մաքսանենգ փոխադրման

ԱՄՆ դեսպանատունը հաղորդագրություն է տարածել, որ պետքարտուղար Կոնդոլիզա Ռայսը և արտգործնախարար Էդվարդ Նալբանդյանը ստորագրել են «Հայաստանի Հանրապետության և Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների կառավարությունների միջև միջուկային ու ռադիոակտիվ նյութերի մաքսանենգ փոխադրումների դեմ պայքարի ոլորտում համատեղ գործողությունների ծրագիրը»: Դեսպանատան հաղորդագրությունում նշվում է, որ այս համաձայնագրով ՀՀ-ի և ԱՄՆ-ի կառավարությունները նշանակալիորեն ամրապնդում են իրենց համատեղ ջանքերը, որոնք ուղղված են ահաբեկիչների կողմից բարձր ռադիոակտիվության նյութեր ձեռք բերելու վտանգի կանխմանը: Մինչ այս ԱՄՆ կառավարությունը նմանատիպ համաձայնագրեր էր ստորագրել Ուկրաինայի, Ղազախստանի, Վրաստանի ու Ղրղզստանի հետ:

«Հայռուսգազարդը» երկրորդ անգամ պարտատոմսեր թողարկեց

Բաց բաժնետիրական ընկերություն դառնալը «Հայռուսգազարդի» համար իրատեսական է թվում

«Հայռուսգազարդ» ընկերության անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի 2-րդ թողարկման շնորհանդեսը երեկ տեղի ունեցավ ընկերությունում, ներկա էին տնտեսական ոլորտը ներկայացնող նախարարներ, բանկերի ներկայացուցիչներ, գործարարներ: Բացելով շնորհանդեսը, «Հայռուսգազարդի» գլխավոր տնօրեն **Կարեն Կարապետյանը** նախ ներկայացրեց ընկերության գործունեության որոշ ցուցանիշներ եւ հեռանկարներ: Համաձայն դրանց, «Հայռուսգազարդը» 900 մլն դոլար կանոնադրական կապիտալ ունեցող ընկերություն է, մինչեւ տարեվերջ ընկերության կանոնադրական կապիտալը կհասնի 1 մլրդ 150 մլն դոլար, իսկ շուկայական կապիտալիզացիան՝ 1,5 - 2 մլրդ դոլար:

Անցած 2 տարում «Հայռուսգազարդը» կատարել է 110 մլն դոլարի ներդրում, իսկ հաջորդ երկու տարիների համար նախատեսվում են 700 մլն դոլարի ներդրումներ: Դրանք ուղղված են Իրան-Հայաստան գազամուղի շինարարության շարունակությանը, Հրազդանի ՋԷԿ-ի 5-րդ բլոկի վերակառուցմանը, ստորգետնյա գազապահեստարանի հզորությունների մեծացմանը, յուրաքանչյուր բաժանորդի տանը տեղադրվող անվտանգության անջատիչների տեղադրմանը եւ այլն: Գլխավոր տնօրենի հավաստմամբ, այս տարի մոտ 20 մլն դոլար կներդրվի ռեժիմների ճնշումների ապահովման համար, հեռագայում կկառուցվեն կոմպրեսորային կայաններ: Այնուհետեւ, ըստ Կարեն Կարապետյանի, ներդրումների հիմնական մասն ուղղված է երկրի էներգետիկ անվտանգության եւ բաժանորդների որակյալ գազամատակարարման ապահովմանը: «Տարածաշրջանում «Հայռուսգազարդն» իր ուրույն տեղն ունի եւ հեռագայում շատ ավելի մեծ կշիռ կունենա էներգետիկ համագործակցության ոլորտում», իր ելույթն այսպես եզրափակեց գլխավոր տնօրենը:

Կենտրոնական բանկի փոխնախագահ **Վաչե Գաբրիելյանն** իր խոսքում ողջունեց «Հայռուսգազարդի» պարտատոմսերի թողարկումը, ասելով, որ այս պահին ընկերությունը ԿԲ-ից տրվող ամենաբարձր վարկանիշն ունի եւ նրա թողարկած պարտատոմսերն էլ ամենաերաշխավորված պարտատոմսերն են:

«Հայռուսգազարդի» պարտատոմսերի 2-րդ թողարկումն առավել հանգամանալից ներկայացրեց ընկերության ֆինանսական գծով փոխտնօրեն **Վահագն Առաքելյանը**: Նա մանրամասն տեղեկացրեց, որ այս թողարկման գումարը, ինչպես եւ նախորդ թողարկմանը, ուղղված է գազաֆիկացման ավելացմանը: Անցյալ տարի դրանից ստացված գումարով 76 հազար նոր բաժանորդ է ավելացել, իսկ այս տարի նախատեսվում է եւս 70 հազար նոր բաժանորդ ավելացնել: Ըստ ընկերության փոխտնօրենի, այս անգամ թողարկվելու է 20 հազար պարտատոմս՝ 1 մլրդ դրամ ընդհանուր արժեքով եւ 50 հազար դրամ 1 պարտատոմսի արժեքով: Շրջանառության ժամկետն է 3 տարի, տարեկան եկամտաբերությունը՝ 9,5 տոկոս: Սակայն ընկերությունը մտադիր է պարտատոմսերը տեղաբաշխել զեղչ գնով, որի արդյունքում տարեկան եկամտաբերությունը կկազմի 10 տոկոս:

Ըստ Վահագն Առաքելյանի, այս տարի նպատակ կա թողարկելու 5 մլրդ դրամի պարտատոմսեր, որից 1 մլրդ դրամն արդեն թողարկվեց, իսկ 4 մլրդ դրամը նախատեսվում է թողարկել ռուսական շուկայում: Ռուսական ֆինանսական շուկայում ի հայտ եկած խնդիրները որոշ ժամանակով հետաձգեցին այդ թողարկումը: «Հայռուսգազարդի» ներկայացուցիչը նշեց, որ հայկական կապիտալի շուկան ունի որոշ սահմանափակումներ, որը հնարավոր է հաղթահարել միայն ինստիտուցիոնալ ներդրողներով: Իսկ այդպիսիք կլինեն կենսաթոշակային բարեփոխումների իրագործման դեպքում: «Հայռուսգազարդը» իրատեսական է համարում, որ առաջիկայում կարող է դառնալ բաց բաժնետիրական ընկերություն, իսկ նրա բաժնետոմսերը դառնան ազատ շրջանառվող՝ Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

ԱՐՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԳՆԱՀԱՏԱՆՔ

«Մարշալ Բաղրամյան» մեդալ՝ Երվանդ Ազատյանին

Երեկ Հայաստանի պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը ընդունեց սփյուռքահայ գրականագետ, հասարակական գործիչ Երվանդ Ազատյանին ու նրան հանձնեց «Մարշալ Բաղրամյան» մեդալը՝ երիտասարդության ազգային-հայրենասիրական ոգով դաստիարակելու գործում ունեցած վաստակի, ինչպես նաեւ գրական-հասարակական գործունեության 50-ամյակի առթիվ: Շնորհավորելով պրն Ազատյանին, նախարարը մաղթեց, որ նույն կերպ շարունակվի ազգանպաստ գործունեությունն ի շահ մեր հայրենիքի: Երվանդ Ազատյանն իր շնորհակալական խոսքում նշեց. «Մեծ պատիվ է նման պարգեւի արժանանալը հատկապես Հայաստանի պաշտպանության նախարարության կողմից եւ այն ինձ համար հատուկ նշանակություն ունի: Դարերով, որ մենք կորցրել ենք հայրենիք, ժողովուրդ, տարածքներ, պատմություն, ժառանգություն, նրանից է, որ չենք ունեցել ուժեղ զինվորական առաջնորդներ ու դրա համար Հայաստանը կոր-կոր է եղել: Եվ այսօր արդեն ունենք 21-րդ դարի արդիական բանակ՝ Հայաստանի թիկունքին, այլեւ մեր ճակատագիրը դրված է ավելի տարբեր հունի վրա եւ այդ հունի վրա է, որ մենք ընթանում ենք մեր բոլոր հերոսների՝ Բաղրամյանների, Նժդեհների, Վազգեն Սարգսյանների եւ մնացած մեր զորականների գծած ուղիով, մեր կողքին ունենալով այդ բանակը»:

Երվանդ Ազատյանին շնորհավորեցին նաեւ ՀԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյանը, գրող-հրապարակախոս Զորի Բալայանը: **«Ազգը»** նույնպես շնորհավորում է Երվանդ Ազատյանին՝ ստացած պարգեւների առիթով ու մաղթում նորանոր հաջողություններ:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ԵԽԽՎ բանաձեւի կատարման ընթացքը, ըստ Համարբերգի, մնում է անբավարար

1-ին էջից

«Դեռ լրացուցիչ անելիքներ կան ապահովելու մարդու իրավունքների պաշտպանության ուղղությամբ ԵԽ-ի ակնկալիքների կատարումը», այսպիսին է Համարբերգի ընդհանուր տպավորությունը:

Ի պատասխան հարցի, թե ինչու կալանավորվածներին քաղբանտարկյալ չեն անվանում, Համարբերգը տեղեկացրեց, որ այս այցի ընթացքում բազմաթիվ քննարկումներ են եղել, թե արդյոք կալանվածներից ոմանք քաղաքական պատճառներով են: «Ես մտահոգություն եմ հայտնել, որ քաղաքականապես ակտիվներից կամ այդպիսին համարվողներից ոմանք 4 ամսից ավելի կալանքի տակ են», նշեց Համարբերգը, ավելացնելով, որ մտահոգիչ է նաեւ այդ գործերը դատարան դեռեւս չուղարկելու պարագան:

Անդրադառնալով Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վերջին ասուլիսում ներկայացված հատուկ քննչական ծառայության ղեկավարի հանձնարարականին՝ ուղղված Վայոց ձորի գլխավոր դատախազին, հանձնակատարը նշեց, որ այդ փաստաթուղթը խորապես կուսումնասիրի եւ ներկա դրությամբ կարող է ասել, որ փաստաթղթի բովանդակությունը մտահոգում է իրեն: Մարտի 1-2-ի իրադարձությունների [illegible] բացահայտման աշխատանքի առնչությամբ հանձնակատարը ասաց, որ առաջընթաց միգուցե կա, բայց շատ դանդաղ է ու ներկա փուլում քննության չի ենթարկվել իրավապահ համակարգի որեւէ աշխատակցի գործողություն:

Այդ հանձնաժողովում սեփական փորձագետի հնարավոր մասնակցությունը հանձնակատարը բաց հարց համարեց, նշելով, որ դեռեւս քննարկվում է քննությունը վստահելիորեն անցկացնելու հարցը: Ընդ որում, Համարբերգը նշեց, որ չի կարող դրսից փորձագետների մասնակցություն ապահովել, եթե ինքը համոզված չէ, որ քննության ընթացակարգը վստահելի է եւ հուսալի: Դրան ավելի ուշ կվերադառնան:

Միայն ոստիկանների ցուցմունքների հիման վրա մեղադրական դատավճիռներ կայացնելու առնչությամբ էլ ԵԽ մարդու իրավունքների հանձնակատարը կարեւորեց ԵԽԽՎ հունիսյան բանաձեւում այդ մասին ձեւակերպումը, հստակությամբ, որ որեւէ մեղադրական դատավճիռ չպետք է կայացվի միայն ոստիկանական ցուցմունքների հիման վրա, հատկապես այնպիսի իրավիճակում, երբ շատերը իրավապահներին ընկալում են ցուցարարներին հակառակ կողմ եւ առանձնակի կարեւորություն է ստանում այլ ապացույցների առկայությունը:

«Ես անկախ եմ ԵԽԽՎ-ից, նրանք էլ՝ ինձանից: Ես չեմ կարող հրահանգել նրանց, թե ինչպես վարվել՝ կիրառե՞լ պատժամիջոցներ, թե ոչ...»: Անեն դեպքում, ե՞րբ կկիրառվեն պատժամիջոցները, Համարբերգը չանդրադարձավ, միայն ավելացրեց, որ մոնիտորինգի հանձնաժողովը կհավաքվի սեպտեմբերին, եւ ակնկալվում է, որ ԵԽԽՎ բանաձեւի լիարժեք իրագործումը կապահովվի հնարավորինս շուտ:

«Լրացուցիչ անելիքներ կան, որպեսզի բանաձեւի մի շարք պահանջներ բավարարվեն: Ես փորձել եմ երեք օրվա ընթացքում հնարավորին շատ տեղեկություններ ստանալ ու փաստեր հավաքել: Բայց այս պահից մինչեւ սեպտեմբերի 11-ը իմ եւ իշխանությունների ու ընդդիմության միջեւ կլինեն լրացուցիչ նամակագրական կապ եւ տեղեկությունների փոխանակում: Եթե վաղը լիներ իմ զեկույցը մոնիտորինգի հանձնաժողովին, ապա կներկայացվեր, որ բանաձեւը լիարժեք չի իրականացվել»:

Մարտի 1-ի դեպքերն ուսումնասիրող հանձնաժողովի աշխատանքներին մասնակից դառնալուց ընդդիմության հրաժարվելու կապակցությամբ էլ հանձնակատարը հիշեցրեց ԵԽԽՎ բանաձեւը, որի որոշ հատվածներում խոսք կա ուղղված ընդդիմությանը, ընդ որում, եվրոպայի խորհուրդը կողմնակալ չէ, ուստի ե՛ւ ընդդիմությանը, ե՛ւ իշխանությանը ԵԽԽՎ-ն կոչ է արել մտնել ու փորձել երկխոսություն ծավալել: Իսկ կոնկրետ խորհրդարանական հիշատակված հանձնաժողովը Համարբերգի հույսն է, որ անցկացվող քննությունը կլինի անկախ, թափանցիկ եւ վստահելի: Ավելին Համարբերգը չմանրամասնեց:

Հյուսիսային պողոտայում նստացույց անողներին այցելելու-չայցելելու առումով Համարբերգը ուղղակի պատասխան չտվեց, միայն նշեց, որ որոշ երկրներում գնում է ստուգման ցուցարարներին, եթե դա համարում է մարդու իրավունքների առումով կարեւոր:

ԼՏՊ-ի հայտարարությունների կապակցությամբ էլ, թե եվրոչինովնիկները գործարքի են գնացել հայաստանյան իշխանությունների հետ՝ ապրիլյան 1609 բանաձեւից հետո ընդունելով հունիսյան 1620 բանաձեւը, Համարբերգն ուղղակի հայտարարեց, որ նման գործարք չկա:

Հուլիսի 13-ի տվյալներով՝ բուհեր է դիմել 7245 հոգի

Հանրապետության պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ, հուլիսի 13-ի տվյալներով, դիմում-հայտ է ներկայացրել 7245 դիմորդ: Ըստ Արմենպրեսի, նրանց մեծ մասը՝ 2821 դիմորդ, պետպատվերով տեղերի համար դիմել է ԵՊՀ: Պետհամալսարանի դիմորդներից 264 հոգի նախընտրել է ինֆորմատիկա եւ կիրառական մաթեմատիկա մասնագիտությունը, իսկ 201-ը՝ իրավագիտականը: ԵՊՀ-ում տնտեսագիտական կրթություն են ցանկանում ստանալ առայժմ 194 դիմորդներ, իսկ դիվանագիտականը՝ (միջազգային հարաբերություններ)՝ 133-ը: Դիմումատուների մի մասն էլ՝ 115 հոգի, դիմել է պատմության ֆակուլտետ: Մնացած մասնագիտությունների գծով դիմումների թիվը չի անցնում 100-ից:

Դիմումների քանակի առավելությամբ հաջորդում է Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարանը, որտեղ սովորել ցանկացողներն առայժմ 1207 հոգի են: Առավել շատ դիմել են մանկավարժություն եւ մեթոդիկա (145) եւ մանկավարժություն եւ սոցիոլոգիա (159) ֆակուլտետներ: Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանում մինչեւ հուլիսի 13-ը հայտ է ներկայացրել 864 դիմորդ, նրանցից 270-ը նախընտրել է կոմպյուտերային համակարգերի եւ ինֆորմատիկայի դեպարտամենտը, իսկ 108-ը՝ ռադիոտեխնիկայի եւ կապի համակարգերը: Երեւանի պետական ճարտարապետա-շինարարական համալսարանում դիմումներն առայժմ 306-ն են: 785 դիմորդ է հայտ ներկայացրել Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան: Այստեղ առավել նախընտրելի մասնագիտություններ են ֆինանսները՝ 166 դիմում, հաշվապահական հաշվառում՝ 100 եւ կառավարում՝ 111: Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանում այս տարի առավել հեղինակություն է վայելում լեզվաբանություն եւ միջմշակութային հաղորդակցություն, անգլերեն մասնագիտությունը, որտեղ հայտ են ներկայացրել բուհ դիմած 808 դիմորդներից 295-ը: Հայաստանի պետական ագրարային համալսարանում 454 դիմորդներից 160-ն առաջին հայտով նշել է արդյունաբերության, էկոնոմիկայի եւ կառավարման ֆակուլտետը, իսկ 84-ը՝ ագրոպարենային համակարգերի տնտեսագիտության մասնագիտությունները:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է [illegible]
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր [illegible] / հեռ. 529221
Համակարգչային (գովազդ) / հեռ. 582960
Լրագրողների սենյակ / հեռ. 581841
Համակարգչային ծառայություն / հեռ. 582483
[illegible] / հեռ. 529353
[illegible]
«Ազգ» թերթի
[illegible]
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
[illegible]
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Անցուդարձ

Կալանված պատգամավորներն իրենց մեղավոր չեն համարում, խաղբանտարկյալ չեն... եւ Ս. Սարգսյանի եղբայրներն են

Մարտի 1-2-ի դեպքերը քննող ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովի երեկվա նիստում ստեղծված աշխատանքային խմբերը պատմեցին քրեակատարողական հիմնարկներ՝ իրենց կալանված գործընկերներ Հակոբ Հակոբյանին, Սասուն Միքայելյանին, Մյասնիկ Մալխասյանին այցելության մասին եւ ներկայացրին իրենց առաջադրած հարցերի պատասխանների ընդհանուր նկարագիրը: Եթե զեկուցողներից մեկի՝ **Արծվիկ Մինասյանի** բառերով նկարագրենք՝ բոլոր երեք գործերում էլ խնդիրներն ընդհանուր ձեռագիր են նկատել. կալանքի երկար ժամանակահատված, ոչ բավարար քննչական գործողություններ, ապացույցների ոչ բավարար հետազոտություն եւ այլն:

Ըստ զեկուցող **Գուրգեն Արսենյանի**՝ հուլիսի 11-ին «Կենտրոն» քրեակատարողական հիմնարկում կալանքի տակ գտնվող ԱԺ պատգամավոր Հակոբ Հակոբյանի հետ 1 ժամ տեւած հանդիպման ընթացքում պարզ է դարձել, որ վերջինս 4 ամսում քննիչի դեմքը տեսել է 1-2 անգամ, գործը դատարան հասցնելու համար քննչական գործողություններ չեն կատարվում:

Նաեւ հանձնաժողովը խնդիր ուներ լսելու Հակոբյանին որպես մարտի 1-ի առավոտյան իրադարձությունների ականատեսի եւ մասնակցի, Արսենյանի խոսքով՝ «Օպերային կից հրապարակում» ժամանակագրական կարգը շարադրողի. վերջինս պնդել է, որ իր խաղաղական հայացքները չեն փոխվել, իսկ ընդդիմության հետ իր համագործակցությունը եւ իր ներկայությունը հանրահավաքներում բացատրել է իր մշտական կեցվածքով, այն է՝ երբ զգացել է, որ հնարավոր են ռեալ ընդհարումներ, ապա նա ձեռնարկել է գործողություններ, որպեսզի մաքսիմում նվազեցնի այդ ընդհարումների վտանգը: Երեկոյան Հակոբյանը գտնվել է Մյասնիկյան հրապարակին մոտիկ եւ ասել է, որ իր ջանքերի շնորհիվ ժողովրդի եւ ոստիկանության բախման հնարավորությունը նվազել է, մի ոստիկանական միավոր էլ դուրս է բերվել ցուցարարների մեջ բացված միջանցքով: Եվ ընդհանրապես՝ իր ջանքերն ուղղված են եղել ժողովրդին հանգստացնելուն, իսկ այն ժամերին, երբ մարդիկ են զոհվել, ինքն արդեն Մյասնիկյանի արձանի տարածքում չէր, այլ իր տանը: Հետաքրքրական է, որ Հակոբյանն իրեն խաղաքանտարկյալ չի համարում, այլ ակնկալում է իրեն մեղադրվող արարքների դատական եղանակով պարզումը:

Այս բոլորով հանդերձ՝ Գ. Արսենյանը հետեւություններ չարեց, այլ առաջարկեց հանձնաժողովին զրույցի ձայնագրությունը լսել:

Դիմեց լրագրողներին, թե անձնական մի նախադասություն կալանավայրում ուշադրությամբ ընթերցվում է եւ միշտ չէ, որ միշտ է հասկացվում՝ պետք չէ հանձնաժողովականների ասածներն այնպես խմբագրել, որ նրանք վիրավորվեն՝ չիմանալով թե ինչ են ասել իրականում հանձնաժողովում:

Նաիրա Զոհրաբյանը հանձնաժողովի նախագահ **Սամվել Նիկոյանի** հետ էր անցած շաբաթ օրը «Երեւան-Կենտրոն» քրեակատարողական հիմնարկում հանդիպել ԱԺ պատգամավոր Սասուն Միքայելյանի հետ. վերջինս իրեն ուղղված մեղադրանքները չի ընդունում: Զրույցը իրավական եւ խաղաղական հարցեր է շոշափել. խաղաղական մասը Զոհրաբյանն անվանեց մասնավոր եւ անհրապարակելի (ինչո՞ւ). նա հայտնվեց Տեր-Պետրոսյանի թիմում. ի դեպ, Սասուն Միքայելյանն իրեն շարունակում է համարել գործող նախագահի ընկերը, նրա բոլոր վերապահումներն ու խնդիրներն ուղղված էին հանրապետության երկրորդ նախագահին): Ս. Միքայելյանը եւս գտնում է, որ այն, ինչ արել է թե «Ազատության» հրապարակում, թե Մյասնիկյանի արձանի մոտ, նպատակ է ունեցել կանխել բախումների հնարավոր ավելի վատ ելքերը. նույն «Ազատության» հրապարակում, առավոտյան լուսաբացին ինքը շատ բան է արել ժողովրդի եւ ոստիկանների բախումը հնարավորինս թուլացնելու համար, միջանցք է բացել ոստիկանների մի խմբի համար: Նրա հիմնական բողոքը եւս վերաբերում էր 4 ամսվա անգործության ընթացքում քննչական գործողությունների շատ քիչ լինելուն, վիրավորված էր իր ձերբակալության հեռուստակադրերի ցուցադրումից (ինչին Ն. Զոհրաբյանը եւս համաձայն էր): Իրավապահ մարմինների բացատրությունը, թե ԱԺ կալանված պատգամավորները չեն համագործակցում իրենց հետ՝ Զոհրաբյանի համար անընդունելի է, քանի որ մարդը պարտավոր չէ ինքն իր դեմ ցուցմունք տալ, մեղադրողն ինքը պետք է ապացուցի մեղադրանքը: Մինչ այդ Ս. Նիկոյանն առաջարկել էր լսել նաեւ մեղադրող կողմին, դրան համաձայն էր Զոհրաբյանը:

Արծվիկ Մինասյանը, Սամվել Նիկոյանը, Գ. Արսենյանը, Սարգիս Մուրադխանյանը հուլիսի 14-ին այցելել էին Մյասնիկ Մալխասյանին «Երեւան-Կենտրոն» քրեակատարողական հիմնարկությունում: Մալխասյանը 2008 թվականի մարտի 2-ին է ձերբակալվել, իսկ «Երեւան-Կենտրոնում» է գտնվել մարտի 6-ից, բերման ենթարկելու պահից մինչեւ հանձնաժողովի անդամների հետ զրույցը չի ընդունում բոլոր գործողությունները՝ որպես օրենքի դաշտում գործադրված եւ մատնանշել է մի քանի մտահոգիչ հարցեր. մարտի 2-ի լուսաբացին են բերման ենթարկել 6-րդ վարչություն, սկզբնական կասկածանքը նրա նկատմամբ եղել է թմրամիջոցներ օգտագործելը, փորձել են նրա նկատմամբ այդպիսի փորձաքննություն իրականացնել, որից սկզբում հրաժարվել է. հետագայում, երբ փորձաքննության է ենթարկվել՝ պարզվել է, որ նման բան չկա: Հետո շուրջ 10 ժամ նրան որեւէ մեղադրանք չեն առաջադրել, որեւէ գրավոր որոշում չեն ներկայացրել, եւ Մալխասյանը պնդում է, որ սահմանադրական համապատասխան նորմով չեն կարող անձին նման ձեւով բերման ենթարկել, առավել եւս՝ պատգամավորին, առանց ԱԺ նախագահի գիտության, առանց համապատասխան փաստաթղթերի: Հետո տեղափոխել են «Երեւան-Կենտրոն» քրեակատարողական հիմնարկ, որ նախկին ԱԱԾ մեկուսարանն է, բայց այնտեղ չեն ընդունել՝ բավարար փաստաթղթային հիմքեր չունենալու պատճառով, հետո տեղափոխել են «Էրեբունի» քրեակատարողական հիմնարկ, որը ժամանակ անց նոր անհրաժեշտ փաստաթղթերով ներկայացրել են «Երեւան-Կենտրոն» քրեակատարողական հիմնարկ: Մալխասյանին մեղադրվող արարքի ապացույց չի ներկայացվել, վկաների անուններ են տվել, որոնք սա այս պահը չեն հարցաքննվել: Խախտվել է անմեղության կանխավարկածը՝ «Հայլուր»-ը հայտնել էր, որ իր վարորդը 30 ծող է տեղափոխել իր ցուցմունքով, սա վրդովեցրել է. Մալխասյանը պնդում է, որ իր մոտ որեւէ ծող չի հայտնաբերվել, երբ նրան բերման են ենթարկել, պարտադրել են մի ծող զգել մեքենայի մեջ, հետո այդ ծողի նկարագրությունը փոխվել է՝ չգիտես ինչու դարձել է կանաչ:

Արծվիկ Մինասյանը կոչ արեց բոլորին՝ զերծ մնալ այնպիսի եզրակացություններ անելուց, որոնք իսկապես կխախտեն անմեղության կանխավարկածը, օրենքով անձի մեղավորությունը չի կարող հիմնվել ենթադրությունների վրա, պետք է հաստատվի փոխկապակցված ապացույցների ամբողջությամբ. «Հատուկ քննչական ծառայությունից այս հարցերի պարզաբանումը պետք է ակնկալենք, որ իբրեւ հանձնաժողով օբյեկտիվ եզրակացությունը հասանելի դարձնենք», ասաց նա:

Իսկ Մ. Մալխասյանը ողջույնն է ցանկանում բոլորին, ընդդիմության եւ իշխանության երկխոսության կոչ անում...

Հաջորդ նիստում զույգ գործերի քննությունն իրականացրած քննիչներ ներկա լինեն եւ մեղադրող կողմից պատասխաններ հնչեն:

ՄԱՐԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Գլխավոր դատախազի տեղեկատվությունը ԱԺ հանձնաժողովին

Մարտի 1-2-ի իրադարձությունները քննող ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովի պահանջով Հայաստանի գլխավոր դատախազն անցած երկուշաբթի տեղեկատվություն է ուղարկել հանձնաժողովին՝ այդ իրադարձություններին առնչվող քննչական գործողությունների վերաբերյալ:

Առաջին տեղեկատվությունը հուլիսի 14-ի դրությամբ է, ըստ որի մեղադրանք է առաջադրվել 139 անձի, 117-ի նկատմամբ խափանման միջոց է ընտրվել կալանքը, 22-ի նկատմամբ՝ չհեռանալու ստորագրությունը: 117-ից 28-ի խափանման միջոց կալանավորումը այլ խափանման միջոցով է փոխարինվել: 71 մեղադրյալի նկատմամբ քրեական գործերի մասեր են անջատվել եւ դատարան ուղարկվել, 1 անձի վերաբերյալ քրեական հետապնդումը դադարեցվել է:

50-ից 24 մեղադրյալի վերաբերյալ, ովքեր կալանքի տակ չեն, քրեական գործեր են անջատվել ու դատարան գնացել, 20-ի գործերը կարճվել են, 4 մեղադրյալի նկատմամբ քրեական հետախուզում է հայտարարվել:

Դատարան ուղարկված գործերից 54-ով դատաքննությունն ավարտվել է (61 անձի վերաբերյալ)՝ 25 անձ դատապարտվել է, 5-ն արդարացվել, 4 անձի նկատմամբ որպես պատիժ կիրառվել է տուգանքը, 27 անձի նկատմամբ պատժի կիրառման փոխարեն սահմանվել է փորձաշրջան ազատազրկման դատապարտված 25-ից 1-ի նկատմամբ նշանակվել է նախատեսվածից մեղմ պատիժ:

Մ. Խ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԺԿ-ի առաջնորդը դժգոհ է իշխանություններին առաջադրված պարտավորությունների կատարման արդյունքից

«Հայացք» ակումբում երեկ ՀԺԿ առաջնորդ **Ստեփան Դեմիրճյանը** հույս հայտնեց, որ ԵԽ մարդու իրավունքի հարցերի հանձնակատար Թոմաս Համարբերգը օբյեկտիվ զեկույց կպատրաստի Հայաստանի մասին եւ կնպաստի երկրում ստեղծված իրավիճակի հանգուցալուծմանը: Անդրադառնալով Դավիթ Շահնազարյանի հայտարարությանը՝ նախկին նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին Հաագայի դատարանի առաջ կանգնեցնելու ստորագրահավաքի վերաբերյալ, ՀԺԿ առաջնորդը նշեց, որ ստորագրահավաքը կուսակցական նախաձեռնություն չէ, ստորագրահավաքը գալիս է հասարակությունից եւ ինքը կողմ կլիներ, որ այդպիսի դեպքերում մեղավորներին պատասխանատվության ենթարկեր հենց Հայաստանի արդարադատությունը. «Քանի որ Հայաստանի արդարադատության համակարգը չի աշխատում, ապա հասարակությունը արդարադատություն որոնում է դրսում»:

Դեմիրճյանն անդրադարձավ նաեւ «ժառանգության» համագումարում վարչապետ Տիգրան Սարգսյանի հնչեցրած հայտարարությանը՝ երկրում կայունություն ստեղծելու համար միմյանց հետ համագործակցելու մասին: Այս անգամ էլ, ինչպես նախորդ իր ելույթներում, Դեմիրճյանը իր պահանջը ներկայացրեց, այն է՝ խաղաքանտարկյալներին ազատ արձակելը, որից հետո նոր գնալ իշխանությունների հետ երկխոսության:

«Ինչպե՞ս է ընդդիմությունը պահանջելու Սերժ Սարգսյանի հրաժարականը, եթե իշխանությունները մինչեւ օգոստոսի մեկի հանրահավաքը չկատարեն Համաժողովրդական շարժման պահանջները» հարցին ի պատասխան Դեմիրճյանը խոսեց երկրում ստեղծված ծանր սոցիալ-տնտեսական խնդիրներից, առաջացած ճգնաժամից. «Կարեւորն այն է, որ ընդդիմությունը բացառապես օրինական միջոցներով է պայքարում: Ինչ է նշանակում հրաժարական պահանջել. ասել, որ ճգնաժամը պետք է հաղթահարվի, նոր, ազատ, արդար ընտրություններ անցկացվեն: Ինչպես, Հայաստանն այսօր ճգնաժամի մեջ է, լուրջ մարտահրավերներ կան, եւ ինչպես, ներքաղաքական կայունություն է անհրաժեշտ, որ կարողանանք դիմակայել այդ դժվարություններին: Այդ կայունությունը մեզ կարող են բերել ազատ, թափանցիկ ընտրությունները, այդ կերպ ընտրված իշխանությունը կկարողանա դիմակայել այդ մարտահրավերներին»:

Ինչ վերաբերում է ՀԺԿ-ի Հայ ազգային կոնգրեսին մասնակցելուն՝ մեկ կուսակցություն ստեղծելու գաղափարով, ապա Դեմիրճյանը կարծում է, որ մեկ կուսակցություն ստեղծելը իրատեսական չէ. «Այդպիսի հարց ՀԺԿ-ի օրակարգում չկա: Խոսել մեկ կուսակցություն ստեղծելու մասին՝ ժամանակավրեպ է»:

Հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման համար Գյուլին Հայաստան կանչելու մասին Սերժ Սարգսյանի հրավերին անդրադառնալիս Դեմիրճյանը նշեց, որ իրենք դա համարում են դիվանագիտական նախաձեռնություն, սակայն իրենց համար անընդունելի է ցեղասպանության հարցը ուսումնասիրող հանձնաժողով ստեղծելու առաջարկը:

ՆԱԻՐԻ ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ

ՕՐԱԿԱՐԳ

Այսօր

- ժամը 10.00-ին «Արմենիա-Մարիոթ» հյուրանոցի «Տիգրան Մեծ» սրահում տեղի կունենա Հայաստանի առաջին Ազգային մրցունակության զեկույցի շնորհանդեսը:
- ժամը 11.00-ին «Ուրբաթ» ակումբը կհյուրընկալի ԱԺ պատգամավոր Արմեն Աշոտյանին եւ ինտելեկտուալ խաղերի Հարավային Կովկասի 10-րդ առաջնության մասնակից հայկական թիմերի ներկայացուցիչներին, որոնք Հայաստան են վերադարձել առաջին մրցանակներով:
- ժամը 11.00-ին Երեւանի պետական համալսարանում տեղի կունենա հանրակրթական դպրոցների շրջանավարտների մեդալների հանձնումը, մասնակցությամբ նախարար Ս. Սեյրանյանի:
- ժամը 11.00-ին Համաշխարհային բանկի երեւանյան գրասենյակում տեղի կունենա գրասենյակի տնօրենի մամուլի ասուլիսը:
- ժամը 14.00-ին կկայանա Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովի հերթական նիստը:
- ժամը 12.00-ին Մաշտոցի 16 հասցեում կբացվի «Պրոկրեդիտ» բանկի մասնաճյուղը:
- ժամը 12.00-ին Հայաստանի ազգային արխիվի կինոֆոտոֆոնո փաստաթղթերի եւ պատմովագրական պաստառների մասնաճյուղում (Թբիլիսյան խճուղի 25 ա) տեղի կունենա Ազգային արխիվի տնօրեն Ամատունի Վիրաբյանի մամուլի ասուլիսը:
- ժամը 12.00-ին «Հայացք» մամուլի ակումբի հյուրն է ԲՀԿ խմբակցության խոսնակ Արամ Սաֆարյանը:
- ժամը 12.00-ին «Նովոստի» սրահում տեղի կունենա ԱՊՀ երկրների ինստիտուտի Կովկասի բաժնի ղեկավար Միխայիլ Ալեքսանդրովի մամուլի ասուլիսը:
- ժամը 12.30-ին Իսահակյան 28 հասցեից լրագրողները կտեղափոխվեն «Լաքար» հյուրանոցային համալիր, որտեղ տեղի կունենա «Հայաստանի մարզային մասնավոր կապիտալի հիմնախնդիրները» թեմայով «կլոր սեղան»-քննարկում:
- ժամը 13.00-ին Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի 75-ամյակի առիթով «Ուրբաթ» ակումբում կհյուրընկալվի համալսարանի ռեկտոր Ռուբեն Մարուխյանը:
- ժամը 14.00-ին «Ուրբաթ» ակումբի հյուրերն են հուշարձանագետ Սամվել Կարապետյանը եւ Armenian Reporter-ի թղթակից Թաթուլ Հակոբյանը: Թեման՝ «Հայկական ժառանգությունը հարեւան Իրանում. խաղաղական ու մշակութային ասպեկտներ»:

Ի՞նչն է լավն ու ի՞նչն է վատը

Զարգացող երկրների երկարաժամկետ տնտեսական առաջընթացի առնչությամբ ահա այսպիսի հարցի է փորձում պատասխանել Սթենֆորդի համալսարանի պրոֆեսոր, տնտեսագիտության բնագավառում Նոբելյան մրցանակակիր Մայքլ Սփենսի (Michael Spence) գլխավորած փորձագետների խումբը: Տարբեր երկրներ ներկայացնող ճանաչված մասնագետները վերլուծել են 118 զարգացող երկրների փորձը եւ ներկայացրել համապատասխան առաջարկներ: Թեեւ հեղինակները չեն հետամտում համընդհանուր դեղատոմսերի մշակման նպատակ, սակայն ներկայացված եզրակացությունները, ըստ իրենց, կարող են օգտակար լինել զարգացող երկրներում սոցիալ-տնտեսական բարենորոգումների մշակման եւ իրագործման առումներով: Այս հետազոտության իրականացման համար պահանջվել էին երկու տարվա աշխատանք եւ չորս միլիոն ԱՄՆ դոլար, որը տրամադրել էին մի շարք զարգացած երկրների կառավարություններ եւ մասնավոր հաստատություններ: Ծավալուն զեկույցը դարձել էր շահագրգիռ միջազգային կազմակերպությունների, այդ թվում նաեւ ԱՄԿ-ի համապատասխան ատյանների քննարկումների առարկա:

Այս հոդվածում ես կփորձեմ հակիրճ ներկայացնել հիշյալ հետազոտության առանցքային դրույթները: Կարծում եմ՝ զարգացման հարցերով հետաքրքրված ընթերցողը կգտնի դրանցում որոշ հարցերի պատասխաններ կամ ներկայացված գաղափարներն առնվազն առիթ կդառնան սեփական մտորումների եւ եզրահանգումների համար:

Հետազոտության հիմնական եզրակացություններից մեկը բավականին պարզ է հնչում. տնտեսական աճը կարեւոր է, այն նախադրյալ է, սակայն ոչ բավարար պայման՝ համատարածական զարգացման այլ խնդիրների լուծման համար: Որքան աղքատ է երկիրը, այնքան ավելի մեծ կենսական նշանակություն ունի տնտեսական աճը, քանի որ վերջինիս բացակայությունը կամ անբավարար մակարդակն ինքնին ի չիք է դարձնում մնացած խնդիրների լուծումը:

Հետազոտության եզրակացությունները հիմնականում չեն հակասում «Վաշինգտոնյան կոնսենսուսի» հայեցակարգին, որը 1980-ականների վերջից սկսած հիմք դարձավ զանազան զարգացող երկրների տնտեսական բարեփոխումների իրականացման համար: Զեկույցը հաստատում է մակրոտնտեսական կայունության, առեւտրի ու շուկաների դերի կարեւորությունը տնտեսական զարգացման համար: Այնուամենայնիվ, այնպիսի հարցերի շեշտադրումները, ինչպիսիք են պետական ունեցվածքի սեփականաշնորհումը, առեւտրի եւ կապիտալի շուկայի ազատականացումը, փոքր-ինչ տարբերվում են հիշյալ հայեցակարգի դրույթներից: Զեկույցում ընդգծվում է, որ թվարկված միջոցառումների իրականացումից հետո անգամ կառավարության դերը տնտեսական քաղաքականության ձեւավորման եւ իրականացման հարցում որեւէ կերպ չի սահմանափակվում: Ավելին, կառավարումը ձեռք է բերում նոր բնույթ՝ պահանջելով ներազդման ավելի նուրբ ու կատարելագործված մեթոդներ եւ գործիքներ:

Զեկույցն արձանագրում է նաեւ, որ ներկայացված են նաեւ թվային տվյալներ պարունակող որոշ առաջարկություններ: Այսպես, ենթադրվում է, որ սոցիալական խնդիրների պատշաճ մակարդակի իրականացումը պահանջում է տնտեսական զարգացման բարձր տեմպերի պահպանում առնվազն 15-20 տարիների ընթացքում: Ներդրումների մակարդակը պետք է կազմի համախառն ներքին արդյունքի (ՀՆԱ) առնվազն 25 տոկոսը, որից 5-7 տոկոսը պետք է ուղղվի ենթակառուցվածքների զարգացմանը: Առողջապահության եւ կրթության կարիքների համար խորհուրդ է տրվում հատկացնել ՀՆԱ-ի առնվազն 7-8 տոկոսը: Այս ծախսերի ֆինանսավորումը առաջարկվում է իրականացնել տեղական խնայողությունների հաշվին, ինչն իր հերթին կանխորոշում է դրամավարկային քաղաքականությունը: Ծայրաստիճան կարեւոր է առաջադեմ տեխնոլոգիաների ներմուծումը, մրցակցության խթանումը, աշխատանքի շուկայի ճկունության ապահովումը եւ բնապահպանական միջոցառումների իրականացումը:

Զեկույցը հատուկ ուշադրություն է դարձնում մի շարք հիմնախնդիրների վրա, որոնց շուրջը տեսական բանավեճերը տակավին շարունակվում են: Այդպիսի հարցերից են արդյունաբերական քաղաքականության իրականացման հնարավորությունն ու նպատակահարմարությունը, տարադրամի փոխարժեքի կարգավորման ռեժիմի ընտրությունը, կապիտալի շուկայի ազատականացման աստիճանը, եւ այլն: Այս նյութի ծավալը հնարավորություն չի տալիս անդրադառնալու թվարկված բոլոր հարցերին, սակայն դրանցից մի քանիսի վրա թույլ կտամ հատուկ կանգ առնել:

Համաձայն զեկույցի հեղինակների, քաղաքական եւ տնտեսական գործոնները որոշիչ դեր են խաղում երկրի երկարաժամկետ եւ կայուն զարգացման հեռանկարների համար: Փորձագետները վերլուծել են ցուցանիշների հետեւյալ չորս խմբերը. երկրի աշխարհագրությունը, գործող ինստիտուտները, ղեկավարությունը եւ հասարակությունում առկա սոցիալական համերաշխությունը:

Նշված խմբերից ամենաանփոփոխելին, անշուշտ, երկրի աշխարհագրությունն է, որը պարունակում է այնպիսի չափանիշներ, ինչպիսիք են բնական ռեսուրսների առատությունը, ելքը դեպի ծով եւ բնակչության խտությունը: Նշյալ գործոնների առկայությունը, անշուշտ, բարենպաստ ազդեցություն կարող է ունենալ երկրի զարգացման համար: Սակայն վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ հարուստ բնական պաշարների գոյությունը ինքնին դեռ զարգացման երաշխիք չէ: Հավասար այլ պայմանների պարագայում երկարաժամկետ զարգացման առավել բարձր ցուցանիշներ են արձանագրել սակավառեսուրս երկրները: Դա է վկայում Աֆրիկայի եւ Հարավային Ամերիկայի բնական պաշարներով հարուստ երկրների զարգացման արդյունքների համեմատությունը ասիական այնպիսի պետությունների հետ, ինչպիսիք են Ճապոնիան, Հարավային Կորեան, Տայվանը (ՉԺՀ) եւ Սինգապուրը: Երկրների երկրորդ խումբն է, որն ի տարբերություն առաջինի, արձանագրել է զարգացման աննախադեպ արդյունքներ՝ բնական հարստությունների գրեթե իսպառ բացակայության պայմաններում:

Համաձայն վերլուծաբանների, ինստիտուցիոնալ հենքն է կանխորոշում ռեսուրսներով հարուստ երկրի կայուն զարգացման եւ տվյալ հասարակության բարեկեցության հեռանկարները: Արդյունավետ ինստիտուտները նպաստում են այնպիսի քաղաքականության իրականացմանը, որը խթանում է կայուն տնտեսական աճն ու ազգային հարստության կուտակումը: Թույլ եւ անարդյունավետ ինստիտուտները բերում են բնական պաշարների պարզ շահագործման՝ ի շահ սեփականատերերի նեղ խմբի եւ ի վնաս երկրի տնտեսական զարգացման հեռանկարների: Ինստիտուտների գործունեության ոլորտն իր հերթին որոշվում է դրանք ստեղծող անձանց աշխարհայացքով եւ ընկալումով: Զեկույցի հեղինակները վկայում են, որ զարգացող երկրների ինստիտուտների ոլորտը հակառակ համեմատական է տվյալ երկրի վերնախավի կոռումպացվածությանը եւ ուղիղ համեմատական՝ հասարակության առջեւ նրանց պատասխանատվության եւ հաշվետու լինելու մակարդակին:

Հասկանալի է, որ ինստիտուտների ոլորտը պայմանավորված չէ հետազոտվող երկրի քաղաքական համակարգի բնույթով: Տնտեսությունում, ինչպես եւ քաղաքականությունում, առավել կարեւոր է զսպումների եւ հակակշիռների առկայությունը, ինչը բնավ տվյալ պետական համակարգի ժողովրդավարականության առանցքայինը չէ: Զեկույցը չի վիճարկում, որ տնտեսապես առավել զարգացած երկրներն իրոք ավելի ժողովրդավարական են: Սակայն, որոշ ավտորիտար ռեժիմներ, համեմատած ժողովրդավարական կարգերի հետ, ունեցել են տնտեսական զարգացման ավելի բարձր ցուցանիշներ: Սա հաստատում է հասարակագիտության այն թեզը, որ ժողովրդավարության հաստատման համար անհրաժեշտ է եկամուտների բավականին բարձր մակարդակ՝ մեկ շնչի համար առնվազն 6000 ԱՄՆ դոլար: Եկամուտների ավելի ցածր մակարդակի դեպքում ժողովրդավարությունն ու տնտեսական աճը բացառում են միմյանց եւ որպես հետեւանք աղքատ երկրները ուշ թե շուտ գլորվում են դեպի ավելի ավտորիտար համակարգեր:

Զեկույցը մեկ անգամ եւս հաստատում է, որ կայուն տնտեսական զարգացման ապահովման համար խիստ կարեւոր է երկրի քաղաքական ղեկավարության դերը: Տեւական տնտեսական զարգացման խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ է, որ իշխանությունների բոլոր կառույցներում ընդգրկված լինեն անկողմնակալ եւ նվիրյալ ղեկավարներ՝ լիդերներ: Վերջիններս պետք է ի վիճակի լինեն մշակելու ապագայի վերաբերյալ հավակնոտ եւ միաժամանակ իրատեսական գաղափարներ, ապահովել այդ գաղափարների նկատմամբ հասարակության հնարավորինս լայն զանգվածների համաձայնությունն ու համախմբումը դրանց բարեհաջող իրականացման համար: Հետազոտության արդյունքներն ընդգծում են, թե որքան կարեւոր է առաջնորդների նվիրվածությունը պետական եւ ոչ թե կուսակցական կամ անձնական շահերին: Ինչպես վկայում է զեկույցը, հաջողության հասած բոլոր երկրները կոռուպցիոն ռիսկերը հնարավորինս նվազեցնելու նպատակով պարտադիր ապահովել են ղեկավարության ու պետծառայողների բավարար, եթե չասենք՝ բարձր վարձատրությունը:

Ըստ զեկույցի, տնտեսական աճի դինամիկայի եւ ոլորտի վրա ազդեցություն ունեցող մեկ այլ ցուցանիշներից է երկրի զարգացման ռազմավարության եւ նրա ապագայի վերաբերյալ տեսլականների նկատմամբ հասարակական կոնսենսուսի մակարդակը: Այս ցուցանիշը մասնագետները դիտում են որպես հասարակության տարբեր ընկերային խմբերի շահերի համընկնման (կոնվերգենցիայի) բնութագիր:

Զեկույցի հեղինակները պնդում են, որ ուղեղների արտահոսքը տվյալ երկրի ինստիտուտների նկատմամբ վստահության ամենահավաստի արտահայտիչն է: Նրանց կարծիքով, հատկապես բարձր վստահությունն է խթանում եւ ազատություն տալիս՝ օժտված անձանց՝ ունակությունների եւ տաղանդի դրսեւորման համար: Պատահական չէ, որ ուղեղների արտահոսքի բարձր մակարդակը գրանցվել է այն երկրներում, որտեղ չի հաջողվել ապահովել կայուն տնտեսական աճ:

Զեկույցը հատուկ ուշադրություն է հատկացրել այսպես կոչված «առավել խոցելի» երկրներին, որոնց շարքին են դասվում մասնավորապես փոքր երկրները: Ըստ զեկույցի հեղինակների, ազգային տնտեսության փոքր ծավալը ծայրաստիճան բարդացնում է դրա բազմազանեցումը: Դա իր հերթին այդ կարգի երկրներին մեծ կախման մեջ է դնում արտաքին գործոններից եւ մասնավորապես տնտեսական շոկերից: Այդպիսի երկրներին խորհուրդ է տրվում հնարավորինս լայն կերպով ինտեգրվել համաշխարհային տնտեսության մեջ, ձեւավորել տարածաշրջանային ակումբներ եւ կառավարության որոշ գործառույթներ հանձնել մասնավոր հատվածին:

Զեկույցը, ենթակառուցվածքների զարգացման կարեւորությունը հաստատելուց բացի, վերլուծություն եւ որոշ խորհրդատվություն է ներկայացնում նաեւ ենթակառուցվածքների զարգացման համար տրամադրվող ծախսերի օպտիմալ ծավալների ընտրության առնչությամբ: Նշելով որեւէ համընդհանուր մեթոդություն սահմանելու բարդությունը, զեկույցը, այնուամենայնիվ, զարգացող երկրների համապատասխան ծախսերի վերլուծության հիման վրա ներկայացնում է որոշ վիճակագրական ընդհանրացումներ: Այսպես, առաջարկվում է ՀՆԱ-ի 4 տոկոսը նախատեսել ենթակառուցվածքների զարգացման ներդրումների եւ մոտավորապես այդքան էլ արդեն իսկ գոյություն ունեցող ենթակառուցվածքների արդյունավետ կենսագործունեությունն ապահովելու նպատակի համար: Ի դեպ, ենթակառուցվածքի վերականգնողական արժեքը զգալի տարբերվում է ըստ ոլորտների:

Քանի որ ենթակառուցվածքի պահպանումն ու զարգացումը պահանջում են մշտական եւ զգալի ծախսեր, ապա մյուս կարեւոր հարցը դրանց ֆինանսավորման օպտիմալ աղբյուրների որոշումն է: Ինչպես վկայում է փորձը, հիմնական բեռն ընկնում է հանրային ֆինանսների վրա, որոնց հաշվին են իրականացվում ենթակառուցվածքին վերաբերող ծրագրերը: Իսկ եթե տվյալ ոլորտը սեփականաշնորհված է, ապա այդ ծախսերը արտահայտվում են ծառայությունների գնի մեջ, ինչն ի վերջո որոշում է այդ ծառայությունների մատչելիությունը բնակչության եւ հատկապես նրա անապահով շերտերի համար:

Ուշագրավ է, որ որոշ երկրներում տրանսպորտային հաղորդակցության բարելավումը հակասական հետեւանքներ է ունեցել ներքին շրջանների զարգացման վրա: Դա բացատրվում է տեղական արտադրությունը պաշտպանող եւ տեղի բնակչության զբաղվածության խնդրի լուծմանը նպաստող «բնական առեւտրային սահմանների» վերացմամբ՝ տրանսպորտային հաղորդակցության բարելավմամբ: Այդպիսի [illegible] կարող է նկատվել հատկապես այն երկրներում, որտեղ բնակչության եկամուտների մակարդակը խիստ տարբերվում է ըստ շրջանների:

Զեկույցի հեղինակները խորհրդատվություն են ներկայացրել ընդհանուր եկամուտների այն չափաբաժնի վերաբերյալ, որը բնակչության աղքատ խավերն ի վիճակի են հատկացնել ենթակառուցվածքային համապատասխան ծառայություններից օգտվելու հնարավորություն ունենալու համար: Այդ շեմը կազմում է 5 տոկոս՝ ջրամատակարարման ու կոյուղու ծառայությունների վճարման եւ 6 տոկոս՝ էլեկտրաէներգիայի ծախսերի համար: Համաձայն հաշվարկների, ենթակառուցվածքային ծառայությունների ծախսերը, ընդհանուր առմամբ, չպետք է գերազանցեն բնակչության աղքատ խավերի եկամուտների 15 տոկոսը:

Զեկույցը հատուկ ուշադրություն է հատկացրել տարադրամի փոխարժեքի մրցունակության ապահովման խնդրին, որի բարեհաջող լուծումը, ըստ մի շարք տնտեսագետների, նախադրյալ էր Հարավ-արեւելյան Ասիայի տնտեսական հրաշքի կայացման համար: Միաժամանակ Լատինական Ամերիկայի երկրների փոխարժեքի անմրցունակությունը՝ պատճառ դառնալով ընթացիկ գործառնությունների հաշվեկշռի մեծ դեֆիցիտի գոյացման, ինչն իր հերթին 1980-ականներին այդ երկրներում հանգեցրել էր ճգնաժամի: Տարադրամի փոխարժեքի անմրցունակությունը վատթարացնում է իրավիճակը հատկապես այն երկրներում, որոնք տառապում են այսպես կոչված՝ «հոլանդական հիվանդությամբ»: Հումքի բուռն արտահանումը հանգեցնում է ազգային արժույթի ամրապնդմանը՝ նպաստելով ներմուծման զարգացմանն ու ճնշելով արդյունաբերական արտադրությունն ու արտահանումը: Իրադարձությունների նման զարգացումն ի վերջո կործանարար ազդեցություն է թողնում ողջ տնտեսության վրա: Ինչպես վկայում են զեկույցի հեղինակները, տարադրամի մրցունակ փոխարժեքի ապահովումը եւ համապատասխան արժութային քաղաքականության իրականացումը խիստ կարեւոր են այն երկրների համար, ուր հումքի արտահանումը հատկապես կարեւոր նշանակություն ունի:

Հետաքրքրական է, որ զեկույցի հեղինակները ներկայացրել են ոչ միայն այն միջոցառումները, որոնք հարկ է իրականացնել, այլեւ այն, ինչ չի կարելի անել՝ վնասակար գաղափարները: Վերջինիս թվում են էներգետիկայի սուբսիդավորումը, զբաղվածության խնդրի լուծումը պետական բյուրոկրատիայի ընդլայնման հաշվին, բյուջետային դեֆիցիտի ագրեսիվ կրճատումը, սղաճը սանձելու նպատակով գների վերահսկման մեխանիզմների ներդրումը, երկրի տնտեսության ճյուղերի երկարաձգված պաշտպանությունը միջազգային մրցակցությունից, բնապահպանական գործողությունների կարեւորության թերագնահատումը, պետական ծառայողների անբավարար վարձատրումը, բանկային կառավարման եւ վերահսկման թերությունների առկայությունը, ազգային արժույթի չափազանց ամրապնդումը, այն պարագայում, երբ տնտեսությունը պատրաստ չէ անցնելու ավելի բարձր արտադրողականության: Բնականաբար, զեկույցում ներկայացված սխալների ցանկն ամբողջական չէ: Ուստի սրանց վերլուծությունը նախադրյալ է օպտիմալ տնտեսական քաղաքականության մշակման համար:

Կարելի է ընդհանրացնել, որ զեկույցի եզրակացությունները հուսադրող են. զարգացող երկրները սկզբունքորեն ի վիճակի են ապահովելու կյանքի բավականին բարձր չափանիշներ: Միեւնույն ժամանակ, մեկ անգամ եւս հաստատվում է, որ այդ բարդ խնդրի լուծումը պահանջում է հասարակության բոլոր շերտերի ներդրումն ու ջանքերը:

ԱՐՄԵՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Միջազգային

*Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացվող **Սթիվեն Քոհենի** հոդվածը առաջինն է «Ռուսաստանը հակահարված է տալիս» ընդհանուր խորագրի ներՔ «Ինտերնեշընըլ հերալդ թրիբյուն» թերթի հուլիսի 2-ի համարում տպագրված երկու հոդվածներից, որտեղ քննության են առնվում Ամերիկայի արտաքին քաղաքականությունը եւ ՆԱՏՕ-ի դեպի արեւելք ընդարձակման ծրագրերը: Քոհենը Նյու Յորքի համալսարանի ռուսական ուսումնասիրությունների կենտրոնի դասախոսներից է եւ վերջերս հեղինակել է «Չախողված խաչակրաց արշավանքը: Ամերիկան եւ հետկոմունիստական Ռուսաստանի ողբերգությունը» վերնագրով գիրքը:*

Նույնիսկ ներկայի սառը խաղաղության կարգավիճակն ավելի վտանգավոր կարող է լինել, քան իր նախորդը երեք հիմնական պատճառներով. առաջին, որովհետեւ նրա ճակատային գիծը ոչ թե Բեռլինում է կամ երրորդ աշխարհում, այլ Ռուսաստանի սահմանների վրա, որտեղ ամերիկյան եւ ՆԱՏՕ-ական հեզլիեզ աճող զինվորական ճանականը է համար տեղավորված: Երկրորդ, որովհետեւ զանգվածային բնաջնջման զենքերի հսկայական կուտակումներն ու հազարավոր հրթիռները գտնվում են թույլ վերահսկողության ներքո: Երրորդ, որովհետեւ չկա արդյունավետ գործող ազգային ընդդիմություն, ո՛չ Վաշինգտոնում, ո՛չ Ռուսաստանում, որ կարողանար հակակշռել քաղաքականությունը դեպի արեւելք եւ անդամակցության հրավերները Ռուսաստանին մոտիկ երկրներին) նույնիսկ այն բանից հետո, երբ Պուտինը կարեւոր օժանդակություն ցուցաբերեց Մ. Նահանգների ձեռնարկած պատերազմին Աֆղանստանում 9/11-ի դեպքերից հետո: Դա նույնիսկ նեղանում էր ներխուժել Ռուսաստանի ավանդական անվտանգության եւ էներգիայի պաշարների սահմաններից ներս (Բալթյան երկրներ, Ուկրաինա, Վրաստան, Կենտրոնական Ասիայի եւ Կասպիական երկրներ):

Նման վերաբերմունքը անդադար առաջ էր բերելու Ռուսաստանի հակադարձ հարվածը: Դա տեղի ունեցավ Պուտինի ժամանակ: Բայց կարող էր նաեւ տեղի ունենալ մի այլ ուժեղ առաջնորդի օրոք:

Միակ վերաբերմունք Ռուսաստանի հանդեպ

Ամերիկայի նախագահական ընտրությունների երկու գլխավոր թեկնածուներից ոչ մեկը ցարդ լրջորեն չի անդրադարձել այն հարցին (կամ ցույց տվել, որ իրազեկ է), թե որն է արտաքին քաղաքականության ասպարեզում մեր մեծագույն մտահոգությունը, իսկ դա Ռուսաստանի եզակի կարողությունն է փորձության մատնելու կամ ամրապնդելու մեր ազգային անվտանգությունը:

Չակառակ 1991 թվին Խորհրդային Միության փլուզման հետեւանքով իր ունեցած համեմատաբար թուլացած կարգավիճակին, Ռուսաստանը միակ երկիրն է, որը զինամթերքի իր ունեցած պաշարներով ի վիճակի է խորտակելու Միացյալ Նահանգները: Ունի հզոր ռազմարդյունաբերություն, արտահանելու հնարավորություններ եւ, իհարկե, բնական գազի եւ նավթի պաշարներ:

Ռուսաստանը նաեւ տարածքային առումով ամենամեծն է աշխարհում: Նրա մի մասը արեւմուտքում է, մյուսը՝ արեւելքում: Լինելով հակամարտող քաղաքականությունների խաչմերուկում, մարտավարական լայն հնարավորություններ ունի ինչպես Եվրոպայում, Իրանում եւ Մերձավոր Արեւելքի երկրներում, այնպես էլ Չինաստանում, Կորեայում, Աֆղանստանում եւ նույնիսկ Լատինական Ամերիկայում: Բոլոր առումներով մեր ազգային անվտանգությունն ավելի շատ է կախվածության մեջ Ռուսաստանից, քան Ռուսաստանինը՝ մեզանից:

Չակառակ դրան, Մ. Նահանգների եւ Ռուսաստանի հարաբերությունները այսօր ավելի վատն են, քան եղել են վերջին քսան տարիներին: Այդ հարաբերությունների մեջ մտնում են նույնքան լուրջ հակասություններ, որքան եղել են սառը պատերազմի տարիներին: Դրանց թվում կարելի է նշել Կոսովոն, Իրանը, խորհրդային նախկին հանրապետություններից Ուկրաինան եւ Վրաստանը, Կենտրոնական,- ՆԱՏՕ-ի ընդարձակումը, հրթիռների պաշտպանության խնդիրը, նավթի գործոնը եւ այլն:

Կանությունը: Երկու երկրներում էլ՝ կան միայն աղքատիկ կառավարման համախոհներ եւ հավանության բացականչություններով ազդակողներ:

Ինչպե՞ս դա տեղի ունեցավ:

Մ. Նահանգների քաղաքական էլիտայի եւ զանգվածային լրատվական միջոցների բացատրությամբ, դա հետեւանք էր մի կողմից Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հակաժողովրդավարական ներքին քաղաքականության, մյուս կողմից՝ Ամերիկայում «նեոիմպերիալիզմի» վերազարթոնքի: «Այդ գործոնները խորտակեցին ընձեռված պատմական հնարավորությունը»:

Սա, իհարկե, բավարար բացատրություն չէ:

Անցյալ վերջին ութ տարիներին Պուտինի արտաքին քաղաքականությունը գլխավորապես հիմնված է եղել հակադարձելու Ամերիկայի ինքնուրույններից ողջեցված այն մոտեցումը, որ «ամեն ինչ պատկանում է հաղթողին» կամ «պարտվողը կորցնում է ամեն ինչ»:

Այս նոր «նվաճողական» տրամաբանությամբ Ամերիկան հաղթական էր դուրս եկել 40-ամյա հակամարտությունից եւ հետխորհրդային Ռուսաստանը՝ հետպատերազմյան Գերմանիայի եւ Ճապոնիայի նման դարձել էր ամբողջական ինքնուրույնությունից զուրկ մի երկիր ներսում եւ իր ազգային շահերը պաշտպանելու անկարող մի պետություն դառում:

Այս մոտեցումը դեռեւս շարունակվում է, եւ դրա հետեւանքներն, անշուշտ, հասնում էին Մոսկվային: Դա նշանակում էր, որ Վաշինգտոնը իրավունք ունի վերահսկելու Ռուսաստանի ինչպես քաղաքական, այնպես էլ տնտեսական զարգացումները (1990-ական թվականներ) եւ պահանջելու, որ Ռուսաստանը զիջեր, տեղի տար Ամերիկայի միջազգային շահերի առաջ: Դա նշանակում էր նաեւ, որ Վաշինգտոնը կարող է խախտել մարտավարական խոստումները (ՆԱՏՕ-ի ընդարձակումը...

Ամերիկայի այս քաղաքականությունը, որ Մոսկվայում դիտում են որպես շրջափակելու, մեկուսացնելու եւ թուլացնելու միջոց, նպաստեց, որ վերակենդանանա ազգայնականությունը ռուսաստանցիների շրջանում, խորտակի մի որոշ ժամանակ ուժեղացած ամերիկամետ տրամադրությունը եւ դեմ դուրս գա բոլոր տեսակի զիջումներին՝ համարելով դրանք «կապիտուլյացիա»: Հնարավոր է, որ Կրեմլը չափն անցնում է, բայց պարզ է, որ մենք դարձյալ գտնվում ենք սառը պատերազմի եզրին:

Եվ քանի որ այս ուղղությամբ (այս ասպեկտին համանելու) քայլերն առաջին հերթին Վաշինգտոնում էին ձեռնարկվել, հետադարձ քայլերը նույնպես Վաշինգտոնից պետք է կատարի: Այդ քայլերից երեքը խիստ անհրաժեշտ են անհապաղ:

Առաջին՝ Մ. Նահանգները պետք է Ռուսաստանին վերաբերվի որպես ինքնուրույն, ինքնիշխան հզոր պետության, որ հետամուտ է իր ազգային շահերին:

Երկրորդ՝ Մ. Նահանգները պետք է դադարեցնի ՆԱՏՕ-ի արեւելյան ընդարձակումը, նախքան այն հասնի Ուկրաինա եւ սառը պատերազմից էլ ավելի վատ հետեւանք ունենա:

Երրորդ՝ Մ. Նահանգները պետք է վերականգնի բանակցությունները միջուկային զենքի ամբարումների վերաբերյալ, որպեսզի կանխվի սպառազինության մրցավազքը:

Այս հարցերը պետք է քննարկվեն Ամերիկայում՝ նախագահական ընտրարշավի այս օրերին: Դժբախտաբար ո՛չ Ջոն Մակքեյնը, ո՛չ էլ Բարաք Օբաման չեն անդրադարձել դրանց ցարդ: Փոխարենը նրանք երկուսն էլ խոստացել են «ավելի խիստ» լինել Կրեմլի հարցում, քան Ջորջ Բուշը:

Արդար լինելու համար նշենք, որ ոչ մի նման հարցերով չի դիմել նախագահական թեկնածուներին: Կարծում եմ՝ ժամանակն է, որ նրանց ուղղվեն այդ հարցերը եւ նրանք պատասխանեն դրանց:

Թարգմ.՝ Հ. ՕՀԱՆՅԱՆ

Օբամայի շտաբը դատապարտեց նրա ծաղրանկարի հրապարակումը

ԱՄՆ նախագահության դեմոկրատ թեկնածու Բարաք Օբամայի նախընտրական շտաբի ներկայացուցիչները խիստ քննադատության են ենթարկել «Նյու Յորքեր» հանդեսին, որի շապիկի վրա տպագրված է Օբամայի եւ նրա կնոջ ծաղրանկարը: Այնտեղ Օբաման պատկերված է ավանդական մահմեդական տարազով, իսկ նրա կինը՝ ահաբեկչի տարազով եւ ինքնաձիգով:

Ծաղրանկարում ամուսինները պատկերված են Սպիտակ տան Օվալաձեւ աշխատասենյակում եւ միմյանց ողջունում են բռունցքների հպումով: Նկարի խորքում բուխարու մեջ վառվում է ամերիկյան դրոշը, իսկ բուխարու վերեւում կախված է Ուսամա բեն Լադենի դիմանկարը:

Դեմոկրատ սենատոր Հիլարի Քլինթոնի նախընտրական շտաբի ներկայացուցիչը ծաղրանկարն անվանել է «անճաշակ եւ վիրավորական»: Օբամայի մրցակցի՝ հանրապետականների թեկնածու Ջոն Մակքեյնի ներկայացուցիչը նույնպես քննադատել է ծաղրանկարի հրապարակումը:

Հանդեսի խմբագրությունում հայտարարել են, թե ծաղրանկարը երգիծական մեկնաբանություն է՝ կապված ֆրիստոնյա Օբամային մահմեդական ծագմամբ ներկայացնելու անհիմն փորձերի հետ:

«Ծաղրանկարը բաղկացած է մի քանի հնարովի կերպարներից: Օբաման եւ իր կինը ծաղրանկարում պատկերված են այնպես, որ ակնհայտորեն խեղաթյուրում են իրականությունը», ասվում է հանդեսի հայտարարության մեջ:

Մասնավորապես բռունցքների հպումով ողջունելու տեսարանը Մինեսոտայում հունիսին անցկացված հանրահավաքի արձագանքն է, որտեղ Բարաք եւ Միշել Օբամաները միմյանց ողջունել էին հենց այդ ձեւով:

«Ֆոքս Նյուզ» հեռուստաալիքի հաղորդավարուհի Է. Դ. Հիլը որակել էր այդ ձեւը նմանեցրել էր ահաբեկիչների ողջույնին: Հետագայում այդ պատճառով իր եթերից զրկված Հիլը ներողություն էր խնդրել իր խոսքերի համար, հայտարարելով, որ դրանք լոկ կատակ են եղել:

Խոշոր ահաբեկչություն Իրաքում

Երկու մահապարտ ահաբեկիչներ երեկ առավոտյան իրենց պայթեցրել են Իրաքի զորակայաններից մեկի մոտ: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ ահաբեկչության հետեւանքով զոհվել է 35 մարդ, 55 ուրիշներ վիրավորվել են: Պայթյունը տեղի է ունեցել «Ալ Սաադ» զորակայանի հավաքագրման կետում, որը գտնվում է Դիալայի նահանգում: Ահաբեկչության պահին զորակոչիկների հավաքագրման կետում եղել են բազմաթիվ երիտասարդներ:

Դիալայի նահանգը Իրաքի ամենավտանգավոր շրջաններից է, չնայած ամերիկյան եւ իրաքյան զորքերի ձեռնարկած գործողություններին: Միայն հուլիսի 6-ին այնտեղ ճանապարհին դրված ականի պայթյունից զոհվեցին 8 անձինք, այդ թվում՝ Քրդստանի հայրենասիրական միության բարձրաստիճան ներկայացուցիչներից մեկը:

Ուժեղ երկրաշարժ Հունաստանում

Հունական Հռոդոս կղզում հուլիսի 15-ի առավոտյան տեղի է ունեցել 6,3 բալանոց երկրաշարժ: Նախնական տվյալների համաձայն, զոհվել է մեկ կին: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ 56-ամյա այդ կինը անապարել է տնից դուրս գալ եւ սայթաքելով գլուխը խփել է հատակին: Այլ զոհերի մասին ոչինչ չի հաղորդվում: Սեյսմիկ ցնցումները արձանագրվել են տեղական ժամանակով 6-ն անց 26 րոպեին, մոտ 70 կմ խորության մեջ: Հունաստանը Եվրոպայի առավել սեյսմիկ շրջաններից մեկն է: Միայն 2008-ի հունիսին այնտեղ գրանցվել են 6,4, 5,9 եւ 6,5 բալանոց երեք ուժեղ ցնցումներ, որոնց հետեւանքով զոհվել են 2 եւ վիրավորվել 260 անձինք:

Միլիոնից ավելի ենթադրյալ ահաբեկիչ ԱՄՆ-ում

Ամերիկյան հատուկ ծառայությունները ավելի քան 1 միլիոն մարդու կասկածում են ահաբեկչական գործունեության մեջ: Այս տվյալներն են բերում ԱՄՆ իրավապաշտպան կազմակերպությունները:

Դեռ 2007-ի ամռանը կասկածյալների ցուցակը պարունակում էր 700 հազար անուն: ԱՄՆ-ում ահաբեկչության մեջ կասկածվող անձանց ցանկը սկսել են կազմել 2001-ի սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից հետո: Սպիտակ տունը տվյալ ցանկը համարում է երկրի անվտանգության ապահովման կարեւոր միջոցառումներից մեկը:

ՄԱԿ-ը սահմանափակում է իր ներկայությունը Սուդանում

Այդ երկրի նախագահը մեղադրվում է ցեղասպանության մեջ

ՄԱԿ-ի եւ Աֆրիկյան միության համատեղ ուժերի ներկայացուցիչները հայտարարել են, որ Սուդանից դուրս է բերվում խաղաղարար ուժերի օժանդակ անձնակազմը: ՄԱԿ-ի աշխատակիցներից մեկը, իր անունը չհրապարակելու պայմանով, Ֆրանսպրեսի թղթակցին հայտնել է, որ մոտ ժամանակներս այդ երկրից կհեռանան 1800 ոստիկան եւ 1000 քաղաքացիական անձինք: Որպես պատճառ նշվում է Սուդանի շրջաններից մեկում՝ Դարֆուրում իրավիճակի վատթարացումը, որտեղ հուլիսի 8-ին ապստամբները սպանեցին 7 եւ վիրավորեցին 22 խաղաղարարների:

Միացյալ ուժերի հայտարարությունն արվել է այն բանից հետո, երբ

Հաագայի միջազգային քրեական դատարանը Սուդանի նախագահ Օմար ալ Բաշիրին պաշտոնապես մեղադրեց ցեղասպանության եւ պատերազմական հանցագործությունների մեջ: Մոտ ժամանակներս դատարանը ալ Բաշիրին ձերբակալելու կարգադրագիր կտսանա: Այդ դեպքում Սուդանի նախագահը կդառնա ցեղասպանության մեղադրանքով պատասխանատվության կանչվող առաջին պետական ղեկավարը:

Սուդանի պետական հեռուստաընկերությանը հուլիսի 14-ին տված հարցազրույցում նախագահը «ստահոդ» էր անվանել իրեն ուղղված մեղադրանքները: Նա հայտարարել էր, որ Սուդանը Միջազգային քրեական դատարանի անդամ չէ, ուստի դրա իրավասությունը չի տարածվում իր երկրի վրա: Ալ Բաշիրի հայտարարությունն արվել էր Սուդանի նոր ընտրական օրենսդրության ընդունումից անմիջապես հետո, որի նպատակն է 23 տարում առաջին անգամ երկրում անցկացնել ազատ ընտրություններ:

Վերլուծաբանները նախազգուշացնում են, որ միջազգային դատարանի վճիռը կարող է ալ Բաշիրին դրդել հրաժարվելու ժողովրդավարական ընտրությունների անցկացումից եւ մնալու իշխանության ղեկին մոտ:

Աֆրիկյան միության ներկայացուցիչը եւս հայտարարել է, թե դատարանի ներկայացրած մեղադրանքը եւ ալ Բաշիրի պաշտոնանկությունը Սուդանում կստեղծեն իշխանության վակուում, որը կարող է վերածվել անկանխատեսելի քաոսի:

Դարֆուրում ՄԱԿ-ի խաղաղարարների թիվը պետք է հասներ 26 հազարի, սակայն անձնակազմի եւ համապատասխան սարքավորումների պակասով մինչեւ վերջերս Դարֆուրում կային մոտ 9 հազար խաղաղարարներ: Սուդանի կառավարությունը չի համագործակցում ՄԱԿ-ի առաքելության հետ, իսկ Արեւմուտքի երկրները ՄԱԿ-ի զինծառայողներին չեն ապահովում օդային եւ ցամաքային փոխադրամիջոցներով:

ՄԱԿ-ի խաղաղարար առաքելության նպատակն է Դարֆուրում թույլ չտալ ազգամիջյան բախումներ: 2003-ից արաբ բեդվինների զինված կազմավորումները Սուդանի կառավարության գաղտնի աջակցությամբ փորձում են զավթել տեղի սեւամորթ ցեղերի հողերը: Հակամարտության պատճառներից մեկը արոտավայրերի մակերեսների կրճատումն է ընդլայնվող անապատացման կապակցությամբ: Հակամարտությունն ունի նաեւ կրոնական երանգ. արաբները դավանում են իսլամ, մինչդեռ Դարֆուրի բնիկները պահպանում են ավանդական հավատալիքները:

ՄԱԿ-ի գնահատումների համաձայն, 2003-ից մինչեւ օրս Դարֆուրում էթնիկական զտումների հետեւանքով զոհվել է մոտ 300 հազար մարդ: Գաղթականների թիվը հասնում է 2,5 մլն-ի:

Աջակցում է մշակույթի նախարարությունը

Հուլիսին 3-12-ը երկու եւ հունիսի 28-29 ժամանակի մեկ ծրագրի իրականացումը հնարավոր է դարձել մշակույթի նախարարության աջակցությամբ: Ծրագրերն ուղղված են իրազեկման, մի դեպքում հայաստանաբնակների, մյուս դեպքում միջազգային մասնագիտական շրջանակներին: Շնորհիվ, արձանագրելի արդյունքները ժամանակ անց կդառնան անառարկելի:

Հայ հոգեւոր երաժշտության փառատոն-համերգաշար

Հայ հոգեւոր երաժշտության ոտեսական կենտրոնը փառատոն-համերգաշար է իրականացրել Լոռու մարզում հուլիսի 3-5-ը մշակույթի նախարարության աջակցությամբ: Համերգաշարի շրջանակներում Սուրբ Գեղարդ վանքի երգչախումբը հայ հոգեւոր եւ աշխարհիկ խմբերգերով հանդես է եկել Վանաձորի Ս. Գրիգոր Նարեկացի, Օձունի Ս. Աստվածածին, Ալավերդու Ս. Գրիգոր Նարեկացի եկեղեցիներում: Փառատոնը, որ նախորդ տարի էլ կայացել է Արագածոտնի մարզի 7 եկեղեցիներում, նպատակ ունի համայնքին եւ հատկապես մարզերի բնակչությանը ներկայացնել հայ հոգեւոր երաժշտությունը՝ դրանով իսկ նրանց նաեւ եկեղեցի բերել: Այս մասին երեկ մշակույթի նախարարությունում հրավիրված ասուլիսի ընթացքում խոսեց Հայ հոգեւոր երաժշտության ոտեսական կենտրոնի ղեկավար Նվեր Նավոյանը: Անդրադառնալով Սուրբ Գեղարդ վանքի երգչախմբին՝ բանախոսը տեղեկացրեց, որ այն 8 տարի առաջ դադարել է գործել, բայց արդեն 7 տարի է ինչ գործում է նոր կազմով եւ երգչախմբի 8 երիտասարդ երգչուհիները բազմաբովանդակ կատարողներ են՝ մասնագիտական հիմնավոր կրթությամբ: Ասուլիսին ներկա երգչուհիներն էլ հայտնեցին իրենց ոգեւորությունը՝ փառատոնին ունկնդիր շատ երիտասարդների եւ երեխաների մասնակցության առնչությամբ:

Ներկայանալով՝ ճանաչեն

Հուլիսի 5-12-ն էլ Լինդոյնի Մայր տաճարի գրադարանի հնագույն ձեռագրատան երկու սրահներում ներկայացվել են գրքեր ՀՀ Ազգային գրադարանի ֆոնդից, Մատենադարանի տրամադրած հին ձեռագրերի էջեր, նաեւ հայերեն գրանցաններին վերաբերող ծեռարվեստի վարպետների 12 լավագույն աշխատանքներ: Ցուցահանդեսի այցելուներին ներկայացվել է վերջին 100 տարում Հայաստանում եւ սփյուռքում հրատարակված 30 գիրք, տառարվեստին վերաբերող ալբոմներ, վերջերս Հայաստանում կազմակերպված «Գրանշան 2008» տառաստեղծների միջազգային մրցույթում հաղթած 6 աշխատանքներ ու հայկական մշակույթի մասին պատմող տեսաժապավեններ:

Ցուցահանդեսն անցկացվել է Լինդոյնի համալսարանի ճարտարապետության ֆակուլտետի ավագ դասախոս, տառաստեղծ Քերոլայն Պուգզոլինիի նախաձեռնությամբ եւ Լինդոյնի խաղաղապետարանի աջակցությամբ: ՀՀ ազգային գրադարանի հայկական տառատեսակների պահպանման ու մշակման բաժնի վարիչ, տառաստեղծ, դիզայներ Էդիկ Ղազուրյանը, վերոնշյալ ասուլիսում խոսելով ցուցահանդեսի մասին, ընդգծեց դրա կարեւորությունը հատկապես միջազգային հանրությանն ու մասնագիտական ոլորտներին ներկայացնելու տեսանկյունից:

Հայկական տառատեսակը եթե հայի դասվիրեն՝ դժվար ընթերցում չի լինի

«Գրանշան 2008» Հայաստանում տառատեսակների առաջին միջազգային մրցույթը հաջողությամբ կայացել է հունիսի 28-29-ին՝ մասնակցությամբ 6 երկրների 15 տառաստեղծների: 6 անվանակարգում ներկայացվել է 42 տառատեսակ: Հաղթողներին մրցութային միջազգային հանձնաժողովը որոշել է քվեարկության 3 փուլով: Չի եղել մեկից ավելի անվանակարգում հաղթող գործ, «Լավագույն տառատեսակ» մրցանակն էլ չի տրվել որեւէ գործի, քանի որ տարբեր անվանակարգերում հաղթած տառատեսակները համադրելի չեն եղել: Փորձագետը բոլոր 6 անվանակարգերում գլխավոր եւ առաջին կարգի մրցանակները տրվել են արժանի գործերի եւ մրցույթը գնահատվել է բարձր մակարդակով կազմակերպված եւ մասնագիտական բարձրակետի հասցված գործեր ներկայացնող:

Ներկայում բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում շրջանառվող հայկական տառատեսակների հեղինակները հայերենին չտիրապետող օտարազգիներ են, որոնք տառատեսակները ստեղծելիս չեն կարող բովանդակությանը մեծ նշանակություն տալ եւ դիտարկում են որպես դիզայնային նյութ, ինչով էլ բացատրվում է դժվար ընթերցելիությունը: Մինչդեռ հայ բարձրակարգ մասնագետներ ունենք, ովքեր արդեն իսկ ստեղծել են հայկական տառատեսակներ, որոնք չունեն ընթերցելիության խնդիր, բայց կա միջազգային շրջանակներում նրանց վստահելու եւ հեղինակային իրավունքի պաշտպանվածության խնդիր: Ներկայիս շրջանառությունում առկա հայկական տառատեսակները չեն համապատասխանում նաեւ դասագրքերի տպագրության համար եւ ընդհանրապես անհրաժեշտ է դասակարգել հայկական տառատեսակները նաեւ ամբողջականացնելով դրանք նորերով:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Իրանական ճշմարտությունն ու չինական ավանդույթները «Ոսկե ծիրանում»

Իրանցի ռեժիսոր Աբոլֆազլ Սաֆարիի «Մարգարտի երազը», «Որ է իմ Աստվածը», «Պարից ծոց» ֆիլմերում արտահայտված է իրանական կինեմատոգրաֆի ժամանակակից գիտակցությունն ու զգոնությունը: Ֆիլմերում Սաֆարին տալիս է հարցադրումներ, որոնց նպատակը մարդկային զգացումները, հույզերը ճշտելն ու ներկայացնելն է: «Ոսկե ծիրան» կինոփառատոնին ներկայացված «Աշխարհի եզրին» ֆիլմը պարզ ճշմարտությունների մասին է: Ջերմուկ Յոզեֆաքը, աղեց մարդ է: Նա Իրանի հյուսիսից ոտքով գալիս է հարավ, միայնակ ապրում ծովեզրին: Յոզեֆաքին իրանական Ռոբինզոն Կրուզո են անվանում, ում այցելում են, կիսվում խնդիրներով ու բացում հոգու ամենամտերմական գաղտնիքները:

Չինացի ռեժիսոր Շանցզուն Վանցի «Վարժիր կոծքայն» ֆիլմն էլ ավանդույթների փոփոխման, հոր եւ որդու միջեւ ծագած հակամարտության ու հաշտության մասին է: Հայրը՝ Սունհայը, լքելով ընտանիքը, գնում է քաղաք եւ վերադառնում հինգ տարի անց: Նրա որդին՝ 17-ամյա Յոնքարնը, հրաժարվում է հորը հետ ընդունել: Բայց բռնցքի բերից վարձու կոծքայնով միասին հավաքելու ընթացքում Յոնքարնն եւ Սունհայը մտերմանում են: Իսկ երբ հայրը ներկայացնում է տանից հեռանալու իսկական պատճառները՝ որդին հասկանում ու ներում է նրան: Ռեժիսորի նպատակն էր ցույց տալ ժամանակի գործոնի ուժը, որը հարթում է մարդկային հարաբերությունները:

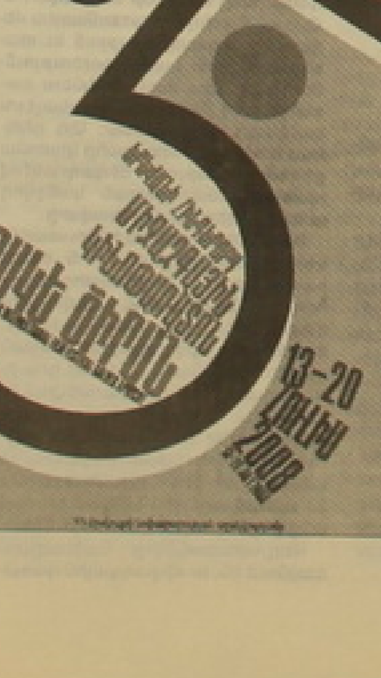

«Վերջին երեսուն տարվա ընթացքում Չինաստանը լուրջ փոփոխությունների ենթարկվեց եւ ձեւավորեց նոր արժեհային համակարգ: Շատերը բախվեցին ուրբանիզացիա երեւույթին: Ամեն տարի Չինաստանում գյուղից քաղաք է ժամանում մեկ տասնյակ միլիոն մարդ: Նրանք գյուղում այլեւս չեն կարող հողագործությամբ զբաղվել, սակայն քաղաքացի էլ չեն համարվում: Շատերն են կորցնում իրենց ինքնությունը, ավանդույթներն ու սովորույթները՝ դառնալով ժամանակակից քաղաքակրթության կրողները», երեկ տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսի ժամանակ ասաց Ցայ Շանցժուն:

Ծանապարհ ֆիլմարտադրության

«Ռեժիսորներ առանց սահմանների» ֆորումը փառատոնի ամենափոքր, բայց ամենասիրելի ծրագիրն է, որի կարեւորությունը շատ մեծ է: Շատ դժվար է նախագծերի ֆինանսավորումը: Նպատակ ենք հետապնդում տարածաշրջանի ռեժիսորներով ստեղծագործական ճանապարհը հարթել «Ոսկե ծիրան» կինոփառատոնի շնորհիվ», երեկ ԱԳՆ-ում տեղի ունեցած ՌԱՍ երկրորդ ֆորումին ասաց **Հարություն Խաչատրյանը**: Այս տարի ֆորումին մասնակցում էին Վրաստանի, Իրանի, Թուրքիայի ներկայացուցիչները: Այն նախագահում էին Համաշխարհային կինոյի հիմնադրամի, Գյոթեբուրգի միջազգային կինոփառատոնի հիմնադրամի ներկայացուցիչները, որոնք խոսեցին ռեժիսուրայի եւ ֆիլմարտադրության խնդիրներից:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հումանիստար գիտությունների ամերիկյան համալսարանի նախագահը հայ է

Ռիչմոնդսոնում (Դելավեր նահանգ, ԱՄՆ) տեղակայված Հումանիստար գիտությունների ամերիկյան համալսարանի տնօրենների վարչությունը վերջերս հայտարարել է, որ համալսարանի պրեզիդենտ է նշանակել ծանաչված հայազգի մտավորական, համալսարանական կառավարման երկարամյա փորձ ունեցող գործիչ Կարոլիս Տեր-Եղիայանին, որը ցարդ վարում էր նույն համալսարանի գլոբալ ցանցին մաս կազմող «Մաշտոց քոլեջի» պրեզիդենտի պաշտոնը:

Այս մասին տեղեկացնելով՝ «Արմինյն միրոր սփեկթեյթր» շաբաթաթերթը հավելում է, որ Տեր-Եղիայանը ավելի քան 30 տարվա կառավարման փորձ ունի Մ. Նահանգների բարձրագույն կրթության բնագավառում, պաշտպանել է դոկտորական թեզ կրթական ոլորտում սոցիալական քաղաքականության եւ հետեւողական զարգացման թեմայի շուրջ: Աշխատել է Հարավային Կալիֆոռնիայի մի շարք ոչ շահութաբեր կազմակերպություններում, ինչպիսիք են հատկապես «Ռոտարի ինտերնեշնըլը», որտեղից արժանացել է բարձրագույն պատվավոր մրցանակին: Հեղինակ է կրթության, պատմության առօրյա իրադարձությունների մասին գրված 14 գրքերի:

Հ. Ծ.

Երազից ծնված երգը

«Ուրախություն արեւի տակ»: Սա նոյեմբերի 22-ին Կիպրոսում կայանալիք «Մանկական եվրատեսիլ-2008» միջազգային մրցույթ-փառատոնի խորագիրն է: Այս տարի մրցույթին մասնակցելու են եվրոպական երկրների տասնվեց պատանիներ: Ռուսաստանը կներկայացնի 12-ամյա Միխայիլ Պոնոմարը «Հրեշտակը ննջած է» երգով, Ռումինիայի ներկայացուցիչներ Մադալինան եւ Անդրադեն հանդես կգան «Փոկեմ մոլորակը» կատարմամբ, իսկ Հայաստանի պատիվը բարձր կպահի 13-ամյա Մոնիկա Մանուչարովան: «Իմ երգի հնչյունները» ստեղծագործությամբ: Մոնիկան 6 տարեկանից երգում է Գյումրիի «Դեղձանիկ» մանկապատանեկան համույթում, նախորդ տարի Բեռլինում կայացած միջազգային երգի փառատոնում գրավել է երրորդ հորիզոնականը: Պրոդյուսեր Նաղեժդա Սարգսյանն էլ, լսելով նրա կատարումները, խորհուրդ է տվել մասնակցել «Մանկական եվրատեսիլին»:

«Իմ երգի հնչյունները»-ի երգի երաժշտությունը գրել է Մոնիկան, խոսքերը՝ Մերի Մնջոյանը: Հենց նա եւ էջմիածնի ներկայացուցիչ Սերինե Խոդիկյանը կմասնակցեն փառատոնին որպես բեք վոկալներ:

«Երբ Մոնիկան ասաց, որ պետք է երաժշտության համար խոսքեր գրեմ, մի քանի օր անց երազ տեսա: Մենք թռչում էինք, ամեն ինչ գեղեցիկ ու լուսավոր էր: Հաջորդ օրը նորից լսեցի երաժշտությունն ու երազս վերածեցի բանաստեղծության», ասաց Մերին երեկ տեղի ունեցած ասուլիսի ժամանակ: Այս տարի «Եվրատեսիլ» մրցույթ-փառատոնը բազմաթիվ փոփոխություններ է կրել: Կազմակերպիչների որոշմամբ այս տարի բեմում կլինի 6 հոգի՝ նախկին ութի փոխարեն:

Փոխվել է նաեւ քվեարկության կարգը: Եթե նախկինում հաղթողին որոշում էին sms քվեարկությամբ, ապա այս տարի քվեարկության արդյունքներից բացի, իր կարծիքը կարտահայտի նաեւ ժյուրին: Դիանա Մնացականյանը նշում է, որ քվեարկության նոր կանոններով են առաջնորդվել նաեւ նախընտրական փուլում՝ պարզելու ժյուրիի կազմը եւ ժողովրդի նախասիրություններն ու նախընտրությունը: «Սովորաբար ժյուրիի եւ ժողովրդի կարծիքը չեն համընկնում, սակայն այս տարի նրանք միաձայն ընտրեցին Մոնիկա Մանուչարովային», ասաց նա:

Հայկական պատվիրակությունը 130 օր ունի շոու պատրաստելու համար: Այդ ընթացքում կփոփոխվեն երգի բառերը, իսկ գործիքավորումը կանի Արա Թոռոսյանը: Պարային բեմադրության ռեժիսորը Արսեն Գեւորգյանն է, իսկ երեխաների հագուստը կպատրաստի «Զարիկ» ատելիեն:

Հ. Հ.

Հեքիաթասացություն մեր օրերում

Վայրկյանով կյանք արժեւորող մեր օրերում հեքիաթի մասին խոսելն է կասկածելի թվում, ուր մնաց հեքիաթասացության առօրյա անհրաժեշտությունը գործնականորեն ընդգծելը: Սակայն դա չի խանգարում անհրաժեշտ ուղղել, որ հեքիաթասացությունը հնագույն ու մարդկության ոչ միայն մանկությունը զարդարած արվեստ է եւ ժամանակների միջով այն անցկացնելու ջանքերը տեղին: Այդ է վկայում «Երկնից երեք խնձոր ընկավ...» հեքիաթասացության կայանալիք փառատոնը, որ կազմակերպում է Հովհաննես Թումանյանի տուն-թանգարանը եւ նպատակ ունի հեքիաթասացությունը, բանավոր պատումը վերակենդանացնելու, իրականացնելու բանահավաքչական մրցույթ, որին կարող են մասնակցել հեքիաթասացներ Հայաստանից, Արցախից, Ջավախքից եւ այլ երկրներից:

Փառատոնն ունենալու է տարբեր դրամական մրցանակներ ու անվանակարգեր, որոնց ձեւակերպումն էլ հեքիաթի լեզվով է՝ «Թագավորի ավագ տղի (աղջկա) մրցանակ», որ նույնն է, թե առաջին դրամական մրցանակ: Լինելու են նաեւ հուշանվեր-մրցանակներ:

Ն. Պ.

Տեղեկանք

200.000 դրամ և ավելի պարտք ունեցող ու ոռոգման ջրի վարձավճարները վճարելուց խուսափող ջրօգտագործողների վերաբերյալ

հ/հ	Կազմակերպության անվանումը, անհատ ջրօգտագործողի անունը, ազգանունը	Մշակվող հողատարածքը (հա)	Պարտքը առ 01.07.08 (դրամ)
	ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ		
	1.«Արարատ» ՋՕԸ		
1	Բարսեղյան Յուրի	2.4	214,348.0
2	Հովհաննիսյան Սուրեն	2.2	218,956.0
3	Ալավերդյան Էդո	1.2	257,495.0
4	Մարգարյան Լևիկ	2.2	236,829.0
5	Մանուկյան Կարապետ Պ.	3.7	298,956.0
6	Մելքոնյան Մնացական Կ.	5.0	393,949.0
7	Խաչատրյան Հենրիկ	4.0	518,661.0
8	Մելքոնյան Գրիգոր	5.0	407,760.0
9	«Լիա-Լիմա» ՍՊԸ	63	7,333,108.0
10	Թելֆեջյան Պողոս	11.0	245,162.0
11	Գևորգյան Արգամիկ	1.5	346,815.0
12	Ներսեսյան Ներսես	3.6	245,395.0
13	Մելքոնյան Ռուդիկ Ա.	1.0	312,620.0
14	Նահապետյան Հարություն Ն.	1.0	318,962.0
15	Օհանյան Պավլուշ	1	439,480.0
	Ընդամենը «Արարատ» ՋՕԸ	107.8	11,788,496.0
	2.«Արտաշատ» ՋՕԸ		
1	Գասպարյան Ալբերտ	1.39	207,000.0
2	Հովհաննիսյան Պետիկ	0.82	202,000.0
3	Ասատրյան Ռազմիկ	0.45	215,365.5
4	Ավագյան Բաբկեն	0.57	212,000.5
5	Հակոբյան Վարազդատ	0.8	235,400.4
6	Հովսեփյան Արթուր	0.548	244,172.1
7	Ղազարյան Դավիթ	0.3	211,834.4
8	Մարգարյան Աշոտ	0.53	200,622.9
9	Պետրոսյան Պետրոս	0.72	246,141.0
10	Պողոսյան Հենզել	1.02	266,467.1
11	Ասլանյան Յուրիկ	2.894	481,161.3
12	Ավագյան Գագիկ	0.906	361,857.1
13	Բաղդասարյան Անդրանիկ	0.967	203,875.3
14	Բախոյան Արամ	0.86	282,627.8
15	Գեղամյան Ֆինար	1.665	256,903.5
16	Հայրապետյան Սերոժա	0.2	222,218.5
17	Մանուկյան Աշոտ	2.22	220,375.9
18	Սահակյան Սոնիկ	1.277	258,632.0
19	Իսրայելյան Սերոբ	0.4	287,530.6
20	Աբեխանյան Զարզանդ	2.85	336,104.7
21	Ամոյան Գալինա	1.849	231,761.3
22	Ամոյան Գառնիկ	1.76	250,914.6
23	Ավագյան Սամվել	0.759	263,261.1
24	Ասատրյան Բեգո	1.35	341,528.8
25	Ասլանյան Գրիշա	6.62	563,135.3
26	Ավոյան Սիմոն	1.67	268,136.0
27	Ավագյան Գագիկ	1.606	299,396.1
28	Ավագյան Յուրիկ	1.655	295,022.4
29	Ավդիշով Գեորգի	1.885	318,208.1
30	Առաքելյան Գևորգ	1.48	319,753.6
31	Արզումանյան Գևորգ	1.999	216,095.5
32	Բագոյան Միշա	1.421	235,142.7
33	Բարսեղյան Մարիետա	1.08	255,160.8
34	Բարսեղյան Վալերիկ	1.605	266,871.7
35	Բեգլարյան Արմենակ	1.382	231,740.4
36	Բեյբության Արինա	2.41	213,236.9
37	Բեյբության Յուրի	1.35	464,770.8
38	Գևորգյան Ալբերտ	1.787	312,658.8
39	Գևորգյան Կարեն	0.934	215,351.4
40	Գևորգյան Պերճ	1.68	376,002.8
41	Գևորգյան Ֆիլյան	1.56	303,826.1
42	Գյուլփիրյան Հակոբ	0.9	209,976.1
43	Գրիգորյան Սեդրակ	1.44	267,980.6
44	Գրիգորյան Սամվել	1.43	336,061.7
45	Դանիելյան Գագիկ	1.4	372,799.9
46	Դավթյան Համլետ	1.54	260,244.8
47	Դավթյան Ռոբերտ	1.257	238,903.5
48	Դավթյան Շիրվան	1.54	258,900.8
49	Եղիազարյան Հակոբ	1.563	230,132.7
50	Երանյան Սերոժա	1.584	208,408.6
51	Երվանդյան Վոլոդյա	1.43	287,754.3
52	Զոհրաբյան Անահիտ	2.503	211,836.8
53	Թևոսյան Սենիկ	1.32	370,992.2
54	Թադևոսյան Վանիկ	1.328	292,451.7
55	Խաչատրյան Հրանտ Հ.	1.782	256,903.1
56	Խոտոյան Օրանիկ	1.599	265,681.9
57	Կարախանյան Էդիկ	1.24	238,439.1
58	Կարապետյան Գրետա	1.936	201,441.8
59	Կոլյան Ալբերտ	1.655	379,039.3
60	Կոճինյան Բաբկեն	1.288	200,670.6
61	Հակոբյան Հրանուշ	1.552	217,934.9
62	Հակոբյան Դերենիկ	1.413	200,678.4
63	Հակոբյան Զարզանդ	2.009	469,915.4
64	Հակոբյան Զորիկ	1.83	470,187.0
65	Հակոբյան Սուրիկ	1.945	307,132.6
66	Հակոբյան Վարդգես	1.66	239,432.1
67	Հակոբյան Վոլոդյա	1.369	275,288.0
68	Հակոբյան Օնիկ	1.59	239,899.9
69	Հայրապետյան Անդրանիկ	1.2	232,567.2
70	Հայրապետյան Անժելա	5	239,482.8
71	Հարությունյան Միշա	1.392	227,078.7
72	Հարությունյան Շուշանիկ	2.13	618,413.2
73	Հարությունյան Անդրանիկ	1.84	309,275.5
74	Հովիկյան Ալբերտ	1.525	288,473.5
75	Հովհաննիսյան Մարտիկ	1.466	323,644.8
76	Հովհաննիսյան Մարտիրոս	1.199	269,971.1
77	Հովսեփյան Արտաշիր	1.62	248,592.8
78	Ղահրամանյան Արթուր	1.607	210,374.8
79	Մանուկյան Շահեն	1.558	258,313.9
80	Մարգարյան Հակոբ	1.804	265,679.5
81	Մարգարյան Քերոբ	1.591	227,410.2
82	Մարտիրոսյան Զալիբեկ	1.54	322,902.8
83	Մինասյան Մարատ	1.38	203,072.1
84	Միրզախանյան Ալբերտ	1.46	224,519.6
85	Մնացականյան Մախիթ	1.381	266,363.6
86	Մնացականյան Մյասնիկ	2.15	205,516.7
87	Մովսիսյան Կամո	1.39	326,750.3
88	Մովսիսյան Քաջիկ	2.206	281,560.8
89	Մուրադյան Արարատ	1.435	222,351.8
90	Մուրադյան Գագիկ	1.508	361,959.4
91	Մուրադյան Վաղան	1.56	230,220.3
92	Նանայան Նշան	2.164	247,216.8
93	Ոսկանյան Մարիամ	1.37	204,535.9
94	Պետրոսյան Ռուդիկ	1.37	343,405.5
95	Պետրոսյան Սասուն	1.18	241,179.0
96	Պետրոսյան Ռուստամ	1.52	254,616.8
97	Սահակյան Սարատ Ա.	5.137	399,449.1
98	Սահակյան Սարատ Գ.	1.395	271,477.5
99	Սարոյան Վոլոդյա	1.225	200,369.9
100	Սեքրայան Զորիկ	2.668	222,355.9
101	Սառունյան Խաչատուր	1.52	404,700.0
102	Վարդանյան Ադրաս	3.561	225,394.1
103	Վարդանյան Սոնիկ	1.42	212,634.1
104	Վարդանյան Սոկրատ	1.076	231,352.5
105	Վարդանյան Վարսենիկ	1.475	247,279.2
106	Օրդոյան Ժորա	1.949	430,776.2
107	Ֆախրոտյան Հունան	1.364	216,333.5
108	Նազարյան Արմեն	3.16	245,585.7
109	Տիգրանյան Սաշիկ	1.15	251,468.6
110	Խաչատրյան Արմեն	2.56	215,560.0
111	Ավագյան Նշան	1.62	288,902.2
112	Հակոբյան Զարզանդ	0.58	211,792.6
113	Հակոբյան Վիկտորյա	0.88	237,493.0
114	Հարությունյան Ամիկ	0.62	214,700.7
115	Մանուկյան Տիգրան	0.66	202,926.7
116	Մարգարյան Իշխան	2.2	228,885.5
117	Մովսիսյան Ռաֆիկ	0.97	242,069.7
118	Մովսիսյան Քաջիկ	1.6	248,961.4
119	Սարգսյան Գարեգին	1.5	271,892.2
120	Սարգսյան Հրանուշ	5.3	496,472.9
121	Սարգսյան Ռաֆիկ	0.38	248,078.7
122	Սարգսյան Վոլոդյա	0.73	339,965.1
123	Քամալյան Սերոժ	3.14	280,683.7
124	Ֆախրոտյան Սամվել	4.5	296,550.2
125	Ավդիշով Վանիկ	0.372	223,939.2
126	Բաբաևա Զինա	0.849	204,482.6
127	Եղիզարով Միխայիլ	1.487	252,852.3
128	Թովմասովա Էլլա	1.71	302,490.4
129	Իվանով Լյովա	1.506	203,849.7
130	Գաբրիելյան Վիկտորիա	0.686	220,343.6
131	Կարապետյան Գրիշա Ս.	4.63	315,625.0
132	Հակոբյան Գագիկ	0.86	224,697.6
133	Հովհաննիսյան Սյոմա	0.32	218,617.8
134	Ղազարյան Նորիկ	0.76	213,174.6
135	Պողոսյան Ծաղիկ	0.9	263,327.9
136	Սահակյան Հովիկ	0.45	211,006.1
137	Սոսեյան Արման	0.82	245,533.5
138	Մելքոնյան Մարտիկ	6.151	299,676.3
139	Ավագյան Գեղամ	1	203,654.5
140	Մարգարյան Ռաֆիկ	1.02	239,149.0
141	Մարգարյան Անգին	2.74	200,015.3
142	Խաչատրյան Եղիշե	3.555	234,662.4
	Ընդամենը «Արտաշատ» ՋՕԸ	233.0	38,420,010.8

հ/հ	Կազմակերպության անվանումը, անհատ ջրօգտագործողի անունը, ազգանունը	Մշակվող հողատարածքը (հա)	Պարտքը առ 01.07.08 (դրամ)
	3.«Ազատ» ՋՕԸ		
1	Անտոնյան Ենոք	0.8	200,620.0
2	Դավթյան Սուրեն	0.6	229,890.0
3	Հասանյան Տոսուն	0.8	309,490.0
4	Ղազարյան Անդրեաս	1.0	208,860.0
5	Միրզոյան Օֆիկ	1.1	234,278.0
6	Մկրտչյան Պարգև	2	211,520.5
7	Շահոյան Ռաշիդ	1.3	358,070.5
8	Սարոյան Հաջիկ	0.8	204,970.0
	Ընդամենը «Ազատ» ՋՕԸ	8.4	1,957,699.0
	4.«Վեդի» ՋՕԸ		
1	«Բերք ու բարիք» ՍՊԸ	40.0	14,561,272.0
2	Գրիգորյան Գրիգոր	0.961	557,756.0
3	Գրիգորյան Բորիս	1.700	556,056.0
4	Հայրապետյան Դավիթ	0.824	267,372.0
5	Խաչատրյան Սոս	16.000	2,071,900.0
6	Ասատրյան Սիրուն	1.010	384,593.0
8	Մարտիրոսյան Վաչագան	5.326	250,926.0
10	Մանասերյան Թովմաս	2.092	228,704.0
11	Բաղդասարյան Տիգրան	1.300	258,206.0
	Ընդամենը «Վեդի» ՋՕԸ	69.2	19,136,785.0
	5.«Մասիս» ՋՕԸ		
1	Մարտիրոսյան Ղազար	45.0	3,825,000.0
2	Դունոյան Ռազմիկ	3.45	517,000.0
3	Դունոյան Ռոբերտ	2.5	215,000.0
4	Դանոյան Ռուբիկ	3.0	330,000.0
	Ընդամենը «Վեդի» ՋՕԸ	54.0	4,887,000.0
	6.«Մխչյան» ՋՕԸ		
1	Ավագյան Էդիկ	0.58	308,510.6
2	Առաքելյան Վանիկ	1.37	348,981.3
3	Ալեքսյան Նորիկ	0.5	344,019.1
4	Արզումանյան Վարդան	1.06	337,869.0
5	Ավդալյան Վարուժան	0.981	312,831.9
6	Բաբայան Սուրեն	1.520	391,706.7
7	Թադևոսյան Վլադ	0.831	377,391.0
8	Կարապետյան Գուրգեն	1.120	346,507.4

Տես էջ 8

Օննիկ Սարգիսյանի գրական ժառանգության երկհատորյակի ներկայացում

Երեկ գրողների տան դահլիճում բեյրութահայ գրող, հրապարակագիր Արամ Սեփեթճյանը հիշեց 1967-ի մի խոսակցություն, երբ «Շիրակ» ամսագրի իր խմբագրապետը, սփյուռքահայ առաջին սերնդի մտավորականներից Օննիկ Սարգիսյանն ասել է. «Հիմա ես ծեր հեծ եմ, մի քանի տարի հետո կրնամ չըլլալ: Շատոտ գիր խմբագրած եմ, բայց ես գիր չեմ գրած: Չեմ ձգեր իմ ժառանգությունս»: Անցել է երեք տասնամյակ: Օննիկ Սարգիսյանի մասին սփյուռքի եւ արձակներով արեւմտահայ մեր հայաստանաբնակ մտավորականների բազմաթիվ գրություններում կարդացել ենք ռուս կարծիքներ: Բայց ահա Բեյրութում վերջերս լույս տեսած նրա «Գրականագիտական երկեր» ու «Գիր եւ ճանապարհ» երկու հրատարակի հատորներն ամբողջացնում են նրա գրական գործունեությունը եւ պատկերացում տալիս իր մտորումների մասին: Ա հատորը կազմել, խմբագրել եւ առաջաբանը հեղինակել են Արամ Սեփեթճյանը եւ Ազատ Եղիազարյանը, գրքի տպագրությունը հովանավորել են հեղինակի հարազատները: Ա հատորի չորս բաժիններն ամփոփում են՝ Գրականագիտական ակնարկներ, Դիմանկար եւ փորձ, Գրադատություն, Գրական ակնարկներ եւ ծեղումներ խորագրերը: «Գիր եւ ճանապարհ» Բ հատորը (խմբագիր եւ կազմող Արամ Սեփեթճյան) բաղկացած է պատմվածքներից եւ արձակ էջերից, դիմանկարի փորձերից, գրական, մշակութային էջերից եւ հոդվածներից:

Սասունի Մաղբեր գյուղում 1914-ին է ծնվել Օննիկ Սարգիսյանը, եղել Մելգոնյան հաստատության սան՝ աշակերտելով Հակոբ Օշականին, Վահան Թեքեյանին: Ուսուցչություն արել է Հալեպի եւ Քեսաբի հայկական վարժարաններում, կազմել դասագրքեր: Բեյրութում եղել է ՀԲԸՄիության Դեմիրճյան վարժարանի տնօրեն, հայոց լեզվի եւ գրականության ուսուցիչ Հովակիմյան-Մանուկյան վարժարանում, անդամակցել է ԹՄՄ վարչությանը, եղել է ատենապետ: Տարիներ շարունակ վարել է «Շիրակ» գրական ամսագրի խմբագրապետի պաշտոնը: Իր գործունեությամբ ստեղծել է ինքնատիպ մտավորական մթնոլորտ, որում կրթվել են սերունդներ, «Շիրակի» շուրջը համախմբել է գրական տաղանդներին, բեյրութահայ մտավորական սերուցքին:

Օննիկ Սարգիսյանի երկհատորյակի առիթով երեկ գրողների տանը տեղի ունեցավ հանդիպում: **Սուրեն Դանիելյանի** ներածականին հաջորդեց **Կարպիս Սուրենյանի** խոսքը, որ հիշեց անցյալի համատեղ տարիները Մելգոնյան կրթարանում, վարժարանական մթնոլորտը, որտեղ ձեւավորվել էին գիտակցական, մտածողական ուղեւորի վիճակներ, վերաբերմունք ու գնահատական: 1946-ից Սուրենյանը ներգաղթում է Հայաստան՝ հանդիպելով խորհրդային մութ ու դժնի բազում խութերի, անցյալի՝ իր համար լուսավոր մոլորակը մնաց փակ՝ խորհրդային կարծր վարագույրից անթափանց: «Այս հատորներից կարելի է հասկանալ, թե ինչպիսի գրական գործունեություն է տեղի ունեցել այդ շրջանում, եւ «Շիրակը» ինչ դեր է կատարել: Այս գրքերի շնորհիվ ապագայի պատմաբանը պատկերացում կարող է կազմել ժամանակի գրական միջավայրի մասին»: Սարգիսյանի գրական ժառանգությանն անդրադարձավ նաեւ **Նորայր Ադալյանը**: Բարեկիրթ ու ազնվաշուք հայերենով արտահայտվեց կոմպոզիտոր, խմբավար **Սեդրակ Աբգարյանը**՝ գնահատելով նրա գիտակից, բարձր մշակութային ու մտավոր ավանդապահությունը: Նմանապես **Երվանդ Ազատյանը** ներկայացրեց Օննիկ Սարգիսյանին որպես սասունցու բնորոշ կամային ոգով օժտված մարդու, արդարին եւ հոգեկան քաղցրության հատկություններով օրինակելի անձնավորության, գրական, պատմական ճաշակ եւ իմաստություն սերմանած ուսուցչի:

Տարիների ընթացքում սփյուռքի մամուլի էջերում ցանուցրիվ ժառանգության այս ամփոփումը հիրավի հոգու պարտք է, որ արժանապատվորեն կատարել է Արամ Սեփեթճյանը եւ գնահատելի է, որովհետեւ ինքը՝ Օննիկ Սարգիսյանը, ինչպես ներկաներն ասացին, իր գործերի հանդեպ անփույթ ու անտարբեր է եղել: Նրա երկհատորյակները արժանավոր տեղ կգտնեն հայ մշակույթի անդաստանում, որն, ինչպես Ա. Սեփեթճյանն ասաց. «խոռան մըն է, ուր կուգան իրենց պարտքը մատուցելու անմեռ, անվերադարձ մեր երախտավորները»:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

United Nations Development Programme

UNDP

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ-05/08/SSA

ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի հայաստանյան գրասենյակը «Հայաստան. խոչընդոտների վերացում քաղաքային ջեռուցման եւ տաք ջրամատակարարման էներգաարդյունավետության բարձրացում» ծրագրի շրջանակներում հայտարարում է էներգետիկ եւ էներգետիկ ոլորտի կարգավորման քաղաքականության ազգային խորհրդատուի մրցույթ:

Մասնագիտական պահանջներին եւ կատարվելիք աշխատանքին առնչվող տեղեկություններին կարելի է ծանոթանալ ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի պահակակետից (Երեւան, Պետրոս Ադամյան, 14) կամ http://www.undp.am/?page=Jobs, http://www.nature.am եւ http://career-center.am ինտերնետային կայքերից: Դիմումը կարելի է հանձնել ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի պահակային ծառայությունում կամ ուղարկել http://oc.undp.am/?go=vacancies կայքում: Այն պետք է ընդգրկի ինքնակենսագրություն (CV), դիպլոմների/հավաստագրերի պատճեններ եւ ուղեկցող նամակ:

Դիմումները ընդունվում են մինչեւ հուլիսի 29-ը, ժամը 18:00-ը:

Հարցազրույցի կհրավիրվեն միայն ընտրված թեկնածուները
Կանանց մասնակցությունը խրախուսվում է
ՄԱԿ/ՄԱԶԾ-ի հայաստանյան գրասենյակում ծխելն արգելված է

16.07.08թ. հայտարարված

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՊԳԳ-ԳՀԱՇՁԲ-08/26 ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի կարիքների համար ՀՀ Շիրակի մարզի Գյումրի քաղաքի Պարույր Սեւակ փողոցի հիմնանորոգման նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով**: Հրավերը ստանալու համար անհրաժեշտ է 1000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ, «Հայգնումների ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 1150000088680300 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Ա. Անտոնյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ Գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը ժամը 11:30-ն:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն [illegible] ՀՀ [illegible] թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք [illegible] աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

[illegible] 2008-ի հուլիսի 21-ին, ժամը 15.00-ին Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղեկանք

200.000 դրամ և ավելի պարտք ունեցող ու ոռոգման ջրի վարձավճարները վճարելուց խուսափող ջրօգտագործողների վերաբերյալ

7-րդ էջից

հ/հ	Կազմակերպության անվանումը, անհատ ջրօգտագործողի անունը, ազգանունը	Մշակվող հողատարածքը (հա)	Պարտքը առ.01.07.08 (դրամ)
9	Հովհաննիսյան Հրանտիկ	0.602	310,310.9
10	Հովսեփյան Սեյրան	1.800	349,814.0
11	Սարգսյան Արմիկ	0.550	241,319.6
12	Սարգսյան Վաչիկ	1.502	571,240.5
13	Բաղդասարյան Միքայել	1.001	303,562.5
14	Գևորգյան Վահագն	1.090	291,446.4
15	Խաչատրյան Համլետ	13.402	582,862.2
16	Երոյան Սամվել	1.901	391,745.7
17	Խաչատրյան Խաչիկ	1.780	241,405.0
18	Հովսեփյան Նվարդ	1.350	224,801.0
19	Ղազարյան Ալեքս	2.000	237,592.0
20	Սողոմոնյան Թեհմինե	0.800	280,905.1
21	Մուրադյան Թամարա	0.851	260,740.3
22	Պետրոսյան Սուրիկ	0.861	214,941.3
23	Սիմոնյան Սարգիս	0.741	230,452.3
24	Փանոսյան Նիկողոս	1.242	260,877.3
25	Քարամյան Գեղեցիկ	0.821	315,942.7
26	Գևորգյան Վաղարշակ	1.300	378,589.1
27	Գրիգորյան Նորիկ	1.931	212,305.1
28	Խաչատրյան Իգիթ	0.740	223,824.9
29	Հակոբյան Ֆիլիկ	0.950	201,653.2
30	Հարոյան Վաղարշակ	1.001	221,257.1
31	Հարությունյան Աշոտ	0.711	244,134.7
32	Հարությունյան Վարազդատ	0.700	255,055.1
33	Հովհաննիսյան Արամիկ	1.901	264,683.4
34	Մանոյան Ոգա	0.681	213,165.9
35	Մանուկյան Սլավիկ	0.901	228,030.3
36	Մարտիրոսյան Գագիկ	0.905	221,056.0
37	Սիմոնյան Սուրիկ	2.501	491,820.7
38	Մկրտչյան Արեգ	1.250	246,467.3
39	Մնացականյան Հովիկ	1.030	301,794.1
40	Նազարյան Վրեժ	1.090	251,439.7
41	Նավոյան Վաչագան	0.9	228,229.2
42	Ներսիսյան Գագիկ	1.52	527,936.7
43	Շահբազյան Թամարա	1.7	227,226.8
44	Շահգելդյան Նորիկ	1.201	463,044.0
45	Սարգսյան Սլավիկ	1.512	424,724.5
46	Ստեփանյան Բաբկեն	0.851	320,460.7
47	Ստեփանյան Լյովա	1.701	394,562.6
48	Վարդանյան Գրիգոր	1.202	365,072.7
49	Քամալյան Հենրիկ	1.441	234,799.4
50	Օհանյան Գեղամ	4.501	357,826.9
51	Սարգսյան Գեղամ	0.560	263,320.8
52	Հովհաննիսյան Սամվել	0.831	272,481.1
	Ընդամենը «Մխչյան» ՋՕԸ	75.8	16,112,737.5
	ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶ		
	1.«Կոտայք» ՋՕԸ		
1	Սարգսյան Գագիկ	25.0	11,002,314.0
	Ընդամենը «Կոտայք» ՋՕԸ	25.0	11,002,314.00
	2.«Գառնի-Գեղարդ» ՋՕԸ		
1	Ղարիբյան Համբիկ	15.0	400,000.0
	Ընդամենը «Գառնի-Գեղարդ» ՋՕԸ	15.0	400,000.00
	3.«Եղվարդ» ՋՕԸ		
1	Խաչատրյան Արտյոմ	125	400,000.0
	Ընդամենը «Զովք-Քոռաղբյուր» ՋՕԸ	125	400,000.00
	ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶ		
	1. «Նոյեմբերյան» ՋՕԸ		
1	Ղոլյան Արթուր	7.0	297,414.0
	Ընդամենը «Նոյեմբերյան» ՋՕԸ	7	297,414.0
	ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ		
	1. «Քարակերտ» ՋՕԸ		
1	Քարակերտ գյուղ	100	500,000.0
2	Նահապետյան Վահե Ս.	8.7	423,900.0
3	Դալարիկ գյուղ	63	500,000.0
4	Սարգսյան Կարեն	6.06	360,900.0
5	Բաղրամյան գյուղ	20	200,000.0
6	Հարությունյան Աշոտ	22.39	2,601,900.0
7	Հարությունյան Աշոտ	25.65	2,615,700.0
	Ընդամենը «Քարակերտ» ՋՕԸ	245.8	7,202,400.0
	ՔԱՂԱՔ ԵՐԵՎԱՆ		
	1.«Երևան» ՋՕԸ		
1	Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի կանաչ. «Ռոսեն» ՓԲԸ	70.10	5,269,780.0
2	«Ագրոսպասարկում» ԲԲԸ	50.00	3,726,670.0
3	«Մասիս» ՓԲԸ	4.30	364,000.0
4	ՀՀ ԳԱԱ Հայոց ցեղասպանության թանգարան	100.00	5,518,910.0
5	Կ. Դեմիրճյանի անվ. Մարզահամերգային համալիր	11.00	275,220.0
6	«Անի-Ակսա» ՍՊԸ	20.00	788,280.0
7	Խաչատրյան Ժիրայր	34.50	2,395,240.0
8	Դավթաշենի քաղաքապետարանի կանաչապատում	20.00	789,220.0
9	«Արաբկիրի բարեկարգում» ՓԲԸ	38.30	1,450,440.0
10	«Նոր Բարեկարգում» ՓԲԸ	3.00	1,758,480.0
11	«Կանաչ» ՓԲԸ	15.00	1,351,690.0
12	Մինասյան Գագիկ	2.00	281,700.0
	Ընդամենը «Երևան» ՋՕԸ	368.20	23,969,630.0

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երևան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համար՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.: Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 15.07.2008, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: